

**GLAVNA SLUŽBA
ZA REVIZIJU JAVNOG SEKTORA
REPUBLIKE SRPSKE**

Republika Srpska
78000 Banja Luka
Vladike Platona bb
Tel: +387(0)51/493-555
Faks: +387(0)51/493-556
e-mail: revizija@gsr-rs.org

**Izveštaj o provedenoj finansijskoj reviziji
Opštine Stanari
za period 01.01.-31.12.2021. godine**

Broj: RV068-22

Banja Luka, 25.11.2022. godine

SADRŽAJ

I	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA	1
	Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja	1
II	IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA	5
	Izvještaj o reviziji usklađenosti.....	5
III	REZIME DATIH PREPORUKA.....	7
IV	KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI.....	9
V	IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)	10
	1. Uvod	10
	2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja.....	10
	3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola	11
	4. Nabavke.....	14
	5. Priprema i donošenje budžeta	15
	6. Finansijski izvještaji	16
	6.1. Izvještaj o izvršenju budžeta.....	16
	6.1.1. Prihodi i primici.....	17
	6.1.2. Rashodi i izdaci.....	19
	6.1.3. Budžetski rezultat (suficit/deficit).....	23
	6.1.4. Neto finansiranje.....	24
	6.1.5. Razlika u finansiranju	24
	6.2. Bilans uspjeha	24
	6.2.1. Prihodi.....	24
	6.2.2. Rashodi.....	24
	6.2.3. Finansijski rezultat.....	24
	6.3. Bilans stanja.....	25
	6.3.1. Aktiva.....	25
	6.3.2. Pasiva.....	29
	6.3.3. Vanbilansna evidencija.....	30
	6.4. Bilans novčanih tokova	31
	6.5. Vremenska neograničenost poslovanja.....	31

6.6.	Potencijalna imovina i potencijalne obaveze	31
6.7.	Napomene uz finansijske izvještaje	32

I IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja

Mišljenje sa rezervom

Izvršili smo reviziju Konsolidovanog finansijskog izvještaja Opštine Stanari koji obuhvata: Bilans stanja na dan 31.12.2021. godine, Bilans uspjeha, Izvještaj o promjenama neto imovine, Bilans novčanih tokova, Periodični izvještaj o izvršenju budžeta i Periodični izvještaj o izvršenju po računovodstvenim fondovima za godinu koja se završava na taj dan. Revizijom smo obuhvatili pregled značajnih transakcija, objašnjavajućih napomena uz finansijske izvještaje i primjenu računovodstvenih politika u revidiranom periodu.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu Osnov za mišljenje sa rezervom, Konsolidovani godišnji finansijski izvještaj za Opštinu Stanari istinito i objektivno prikazuju, u svim materijalnim aspektima, finansijsko stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2021. godine i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa propisanim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnov za mišljenje sa rezervom

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i relevantnim ISSAI standardima revizije 2200-2810. Naša odgovornost za provođenje revizije detaljnije je opisana u pasusu Odgovornost revizora. Reviziju smo sprovedli u skladu sa ISSAI 130 - Etičkim kodeksom, ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti i nezavisni smo u odnosu na subjekta revizije.

Smatramo da su pribavljeni revizijski dokazi, s obzirom na propisani okvir finansijskog izvještavanja dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše revizijsko mišljenje o finansijskom stanju imovine, obaveza i izvora i izvršenju budžeta.

Kao što je navedeno pod tačkom 3. izvještaja:

Redovni godišnji popis imovine i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2021. godine, kod Opštine nije izvršen u skladu sa Pravilnikom o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza, jer popisom nisu obuhvaćene garancije i mjenice, nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem potraživanja i obaveza, a Izvještaj o izvršenom popisu ne sadrži uporedne preglede stvarnog i knjigovodstvenog stanja popisanih potraživanja i obaveza.

Popis imovine i obaveza kod nižih budžetskih korisnika nije izvršen u skladu sa odredbama navedenog pravilnika, jer kod Javne ustanove Sportsko turistička organizacija Stanari, Javne ustanove Centar za socijalni rad Stanari i Javne ustanove Centar za kulturu Stanari nije izvršen popis obaveza i potraživanja, nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog i stvarnog stanja imovine i obaveza, a Izvještaji o izvršenom popisu ne sadrže uporedne preglede stvarnog i knjigovodstvenog stanja popisane imovine i obaveza.

Kao što je navedeno pod tačkom 6. izvještaja:

Prilikom izrade Konsolidovanog finansijskog izvještaja za 2021. godinu, Opština Stanari nije uključila entitete koji su pod njenom kontrolom ili značajnim uticajem, dodavanjem neto imovine/kapitala iz njihovih bilansa stanja u konsolidovani bilans stanja prema članu 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Kao što je navedeno pod tačkama 6.1.2.1. i 6.1.2.2. izvještaja:

Grantovi su precijenjeni, a transferi između različitih jedinica vlasti potcijenjeni za iznos od 157.589 KM, jer je transfer sredstava klasifikovan kao grant Javnoj ustanovi Narodna biblioteka Stanari, što nije u skladu sa članom 102. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Rashodi po sudskim rješenjima su potcijenjeni, a izdaci za pribavljanje zemljišta precijenjeni za 58.910 KM, jer rashodi po osnovu sudskog poravnjanja nisu klasifikovani u skladu sa članom 99. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Kao što je navedeno pod tačkama 6.2.3. i 6.3.1.2. izvještaja:

Precijenjena je vrijednost zgrada i objekata, a potcijenjena vrijednost investicione imovine za objekat izdat u zakup (Rudnički restoran) u iznosu od 340.312 KM, što nije u skladu sa članom 29. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike i zahtjevima MRS-JS 16 - Investiciona imovina, paragraf 7 i 20.

Precijenjena je vrijednost investicione imovine, a potcijenjena vrijednost zgrada i objekata, jer investiciono ulaganje u Osnovnu školu „Desanka Maksimović“ Stanari u iznosu od 57.750 KM nije evidentirano u skladu sa članom 26. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike i zahtjevima MRS-JS 17 - Nekretnine, postrojenja i oprema, paragraf 14, 17 i 19.

Potcijenjena je vrijednost nefinansijske imovine u pripremi, a precijenjena vrijednost zgrada i objekata, jer su radovi na izgradnji objekta Doma zdravlja i objekta Hale 4 u industrijskoj zoni u iznosu od 70.177 KM priznati u okviru zgrada i objekata u funkciji, što nije u skladu sa članom 26. stav (2) i članom 42. stav (1. i 2.) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike i zahtjevima MRS-JS 17 - Nekretnine, postrojenja i oprema, paragraf 26, 30 i 31.

Precijenjena je vrijednost kancelarijske opreme i finansijski rezultat tekuće godine, a potcijenjeni su rashodi obračunskog karaktera po osnovu prenosa imovine unutar iste jedinice vlasti za 24.800 KM, jer nije izvršen prenos nabavljenog kancelarijskog namještaja na Javnu ustanovu Narodna biblioteka Stanari u skladu sa članom 65. stav (2) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Kao što je navedeno pod tačkom 6.3.2. izvještaja:

Kratkoročne finansijske obaveze su potcijenjene, a dugoročne finansijske obaveze precijenjene za 738.863 KM, jer nisu iskazane po ročnosti, kako je definisano članom 72. stav (9) i članom 77. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Kao što je navedeno pod tačkama 6.5. i 6.7. izvještaja:

U Napomenama uz finansijske izvještaje nije dato obrazloženje vezano za stalnost poslovanja, što nije u skladu sa MRS-JS 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja, paragraf 15. (c) i 38.

Takođe, Napomene uz finansijske izvještaje Opštine Stanari ne sadrže sve potrebne informacije u skladu sa članom 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i nisu objelodanjene dodatne informacije prema zahtjevima MRS-JS 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja.

Ključna pitanja revizije

Ključna pitanja revizije su ona pitanja koja po našem profesionalnom mišljenju, su bila najznačajnija u vršenju revizije finansijskih izvještaja za godinu koja se završava na dan 31. decembar 2021. godine. Ova pitanja smo razmotrili u okviru revizije finansijskih izvještaja kao cjeline, a u formiranju našeg mišljenja ne dajemo odvojeno mišljenje o tim pitanjima. Osim pitanja opisan u pasusu Osnov za mišljenje sa rezervom nema drugih pitanja koja treba objaviti u izvještaju o reviziji.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Načelnik opštine je odgovoran za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima za javni sektor i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usljed prevare i greške; odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u Napomenama uz finansijske izvještaje; odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su primjerene datim okolnostima i nadzor nad procesom izvještavanja. Pri izradi finansijskih izvještaja rukovodstvo je odgovorno da procijeni stalnost poslovanja i da objelodani pitanja vezana za vremensku neograničenost poslovanja.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je da steknemo razumno uvjeravanje o tome da li finansijski izvještaji, kao cjelina, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uzrokovane prevarom ili greškom, kao i da sačinimo i objavimo revizijski izvještaj, koji sadrži naše mišljenje. Razumno uvjeravanje predstavlja visok nivo uvjeravanja, ali nije garancija da će revizija, koja je izvršena u skladu sa ISSAI standardima revizije uvijek otkriti materijalno značajne pogrešne iskaze kada oni postoje.

Pogrešni iskazi mogu nastati kao posljedica prevare ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako, pojedinačno ili zajedno, mogu uticati na ekonomske odluke korisnika koje se donose na osnovu finansijskih izvještaja.

Zbog činjenice da se revizija sprovodi provjerom na bazi uzorka i da u sistemu internih kontrola i računovodstvenom sistemu postoje inherentna ograničenja, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ostanu neotkrivene.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima datim u finansijskim izvještajima. Izbor postupaka je zasnovan na revizijskom prosuđivanju i profesionalnom skepticizmu, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih usljed prevare i greške. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija takođe uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika utemeljenih na vremenskoj neograničenosti poslovanja i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Izjavljujemo da smo postupili u skladu sa relevantnim etičkim zahtjevima u vezi sa nezavisnošću. Ostvarili smo komunikaciju sa odgovornim licima subjekta revizije u vezi sa planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije, ključnim revizijskim pitanjima i

drugim važnim pitanjima i značajnim nalazima revizije, uključujući značajne nedostatke u sistemu internih kontrola koji se mogu identifikovati tokom revizije.

Banja Luka, 25.11.2022. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

II IZVJEŠTAJ GLAVNOG REVIZORA

Izvještaj o reviziji usklađenosti

Mišljenje sa rezervom

Uz reviziju Konsolidovanog finansijskog izvještaja Opštine Stanari za 2021. godinu, izvršili smo reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa značajnim zakonskim i drugim propisima.

Po našem mišljenju, osim za navedeno u pasusu Osnov za mišljenje sa rezervom, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u Konsolidovanom finansijskom izvještaju Opštine Stanari za 2021. godinu su, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Osnov za mišljenje sa rezervom

Reviziju usklađenosti smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji javnog sektora Republike Srpske i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti.

Vjerujemo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnov za naše mišljenje o usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija iskazanih u finansijskim izvještajima sa propisima kojima su regulisane.

Kao što je navedeno u tački 4. izvještaja:

Opština Stanari je za nabavke sličnih i srodnih roba, usluga i radova izvršila dijeljenje nabavki provođenjem više postupaka direktnih sporazuma, što nije u skladu sa članom 15. stav (6) i članom 87. Zakona o javnim nabavkama. Navedene nabavke se odnose na nabavku vatrogasne opreme putem četiri direktna sporazuma, promotivnog materijala putem dva direktna sporazuma, kancelarijskog namještaja putem pet direktnih sporazuma, računarske opreme putem dva direktna sporazuma i sanacije saobraćajnica putem tri direktna sporazuma.

Izvještaji o provedenom planiranim postupcima nabavki usluga održavanja lokalnih puteva i radova na zimskom održavanju puteva na području Opštine Stanari nisu objavljeni na portalu javnih nabavki i isti nisu dostavljeni Agenciji za javne nabavke BiH u skladu sa članom 74. i 75. stav (1) Zakona o javnim nabavkama.

Kao što je navedeno u tačkama 6.1.1.1. i 6.1.2.1. izvještaja

Skupština opštine Stanari nije donijela program utroška sredstava od koncesionih naknada za 2021. godinu, kako je predviđeno članom 32. stav (8) Zakona o koncesijama.

Program utroška sredstava od naknada za vode nije sačinjen i nije pribavljena neophodna saglasnost nadležnih organa niti je sačinjen izvještaj o njihovom utrošku, što nije u skladu sa članom 17. i 195. Zakona o vodama.

Za doneseni Plan utroška sredstava po osnovu prodaje šumskih drvnih sortimenata i Plan utroška sredstava za realizaciju posebnih mjera zaštite od požara nisu sačinjeni izvještaji o njihovoj realizaciji.

Skupština opštine Stanari nije donijela program razvoja sporta u skladu sa članom 136. stav (4) Zakona o sportu i izvršila kategorizaciju sportova, sportista i sportskih stručnjaka polazeći od utvrđene republičke kategorizacije u skladu sa članom 5. Pravilnika o kategorizaciji

sportova, sportista i sportskih stručnjaka u sportu niti godišnji plan raspodjele sredstava za sportske organizacije.

Odobrovanje grantova je vršeno na osnovu zahtjeva korisnika bez definisanih pravila i kriterijuma, raspisivanja javnog oglasa, ocjenjivanja, rangiranja, utvrđene forme zahtjeva za dodjelu sredstava i forme izvještaja o utrošenim sredstvima kao i kontrole nad namjenskim utroškom dodijeljenih sredstava.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, načelnik Opštine Stanari je takođe odgovoran da osigura da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome da li je poslovanje Opštine Stanari obuhvaćeno prema definisanim kriterijumima, usklađeno sa zakonskim i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje Opštine Stanari.

Banja Luka, 25.11.2022. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić, s.r.

III REZIME DATIH PREPORUKA

Preporuke vezane za finansijske izvještaje

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se:

- 1) postupci i procedure popisa imovine i obaveza, utvrđivanje stvarnog i iskazivanje stvarnog i knjigovodstvenog stanja imovine i obaveza, te izvještavanje o popisu vrši u skladu sa odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza,
- 2) konsolidacija kontrolisanih entiteta koji nisu budžetski korisnici vrši u skladu sa članom 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike,
- 3) godišnji izvještaji objavljuju u službenom glasniku Opštine u skladu sa članom 87. stav (4) Zakona o lokalnoj samoupravi,
- 4) troškovi obrade kredita, rashodi po sudskim rješenjima, transferi različitim jedinicama vlasti klasifikuju u skladu sa članom 93. stav (6), članom 99. i 102. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike, a ulaganja u imovinu za potrebe drugog subjekta, koja mu se ustupa bez naknade u skladu sa članom 65. stav (2) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike,
- 5) objekti u izgradnji vrednuju po nabavnoj vrijednosti u procesu njihovog pribavljanja na računima nefinansijske imovine u pripremi, priznaju ulaganja u imovinu za potrebe drugog subjekta, koja mu se ustupa bez naknade i vrijednost poslovnih objekata i prostora datih u zakup reklasifikuje na investicionu imovinu u skladu sa članom 26., 29., 42. stav (1. i 2.) i članom 65. stav (2) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama i zahtjevima MRS-JS 17 – Nekretnine, postrojenja i oprema, paragraf 14, 17, 19, 26, 30 i 31 i MRS-JS 16 – Investiciona imovina, paragraf 7 i 20,
- 6) obaveze po dugoročnim zajmovima koje dospijevaju na naplatu do godinu dana priznaju po ročnosti u skladu sa članom 72. stav (9) i članom 77. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike,
- 7) primljene i date mjenice evidentiraju na pozicijama vanbilansne aktive i pasive u skladu sa članom 92. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike i
- 8) u Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjuju potrebne informacije u skladu sa članom 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i zahtjevima MRS-JS 1 – Presentacija finansijskih izvještaja.

Preporučuje se direktoru Javne ustanove Sportsko turističke organizacije, Javne ustanove Centar za socijalni rad i Javne ustanove Centar za kulturu da obezbijedi da se:

- 9) postupci i procedure popisa imovine i obaveza, utvrđivanje stvarnog stanja i iskazivanje stvarnog i knjigovodstvenog stanja imovine i obaveza, te izvještavanje o popisu vrši u skladu sa odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza.

Preporuke vezane za usklađenost

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se:

- 1) imenovanja načelnika odjeljenja, donošenje plana zapošljavanja i uspostavljanje registra zaposlenih vrši u skladu sa članom 55., 64. i 167. Zakona o službenicima i namještenicima u jedinicama lokalne samouprave,
- 2) uspostavi sistem internih kontrola u skladu sa Zakonom o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske i Uputstvom o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole u smislu da se uspostavi knjiga poslovnih procesa, identifikuju i procijene rizici, definiše način obavljanja kontrola nižih budžetskih korisnika i druge aktivnosti prema odredbama navedenih propisa,
- 3) nabavka sličnih i srodnih roba, usluga i radova provodi u skladu sa članom 15. stav (6), članom 74., 75. stav (1) i članom 87. Zakona o javnim nabavkama,
- 4) sačinjavaju operativni finansijski planovi u skladu sa članom 39. stav (3) i članom 40. stav (2) Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske i planovi gotovinskih tokova u skladu sa članom 13. Zakona o trezoru,
- 5) naplata i raspodjela sredstava od koncesionih naknada vrši na posebnom računu i sačinjava plan utroška koncesionih naknada u skladu sa članom 32. stav (6. i 8.) Zakona o koncesijama, sačinjava plan i izvještaj o utrošku naknada za vode u skladu sa članom 17. i 195. Zakona o vodama i sačinjavaju izvještaji o utrošku sredstava od naknada za šume i od naknada za realizaciju posebnih mjera zaštite od požara i
- 6) definišu pravila i kriterijumi za dodjelu sredstava granta i vrši kontrola nad namjenskim utroškom istih.

Preporučuje se Skupštini opštine da:

- 7) imenovanje direktora javnih ustanova čiji je osnivač vrši uz prethodno sprovedeni postupak javne konkurencije u skladu sa članom 18. stav (2) Zakona o sistemu javnih službi i
- 8) donese program razvoja sporta u skladu sa članom 136. stav (4) Zakona o sportu i izvrši kategorizaciju u skladu sa članom 5. Pravilnika o kategorizaciji sportova, sportista i sportskih stručnjaka te u skladu s tim donese godišnji plan raspodjele sredstava za sportske organizacije.

IV KRITERIJUMI ZA REVIZIJU USKLAĐENOSTI

- Zakon o budžetskom sistemu Republike Srpske,
- Zakon o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj, članovi 4. i 9-11,
- Zakon o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske,
- Odluka o privremenom finansiranju opštine Stanari za 2021. godinu,
- Odluka o usvajanju Plana budžeta opštine Stanari za 2021. godinu,
- Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o usvajanju Plana budžeta opštine Stanari za 2021. godinu - Rebalans,
- Zakon o lokalnoj samoupravi,
- Zakon o statusu funkcionera jedinica lokalne samouprave, član 17.,
- Zakon o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave,
- Zakon o sistemu javnih službi, član 18.,
- Zakon o radu, članovi 39. i 205.,
- Zakon o doprinosima,
- Zakon o porezu na dohodak, Glava I-IV, VI, X, XII i XIII,
- Zakon o porezu na nepokretnost,
- Zakon o javnim nabavkama,
- Zakon o socijalnoj zaštiti,
- Zakon o uređenju prostora i građenju,
- Zakon o porezu na nepokretnosti,
- Zakon o šumama, članovi 42. i 87-98,
- Zakon o administrativnim taksama,
- Zakon o komunalnim taksama,
- Zakon o komunalnim djelatnostima,
- Zakon o vodama, članovi 188-195,
- Zakon o zaštiti od požara, članovi 43-48 i 83-86,
- Zakon o koncesijama, član 32.,
- Zakon o sportu, član 136.,
- Zakon o naknadama za korišćenje prirodnih resursa u svrhu proizvodnje električne energije,
- Zakon o zaduživanju, dugu i garancijama Republike Srpske, poglavlje VIII članovi 59-72,
- Uredba o naknadama za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u javnom sektoru,
- Poseban kolektivni ugovor za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske.

V IZVJEŠTAJ O PROVEDENOJ REVIZIJI (NALAZI)

1. Uvod

Opština Stanari (u daljem tekstu: Opština) kao teritorijalna zajednica lokalne samouprave osnovana je Zakonom o osnivanju opštine Stanari („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 83/14). Područje Opštine prostire se na površini od 161 km² na kojem je, prema popisu stanovništva iz 2013. godine, nastanjeno 6.970 stanovnika. Organizovana je u 14 mjesnih zajednica (Stanari, Stanari Centar, Brestovo, Dragalovci, Jelanjska, Ljub, Mitrovići, Osredak, Ostružnja Gornja, Ostružnja Donja, Raškovci, Radnja Donja, Cerovica i Cvrtkovci).

Opština ostvaruje svoje nadležnosti prema Zakonu o lokalnoj samoupravi („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 97/16, 36/19 i 61/21), Statutom Opštine („Službeni glasnik opštine Stanari“ broj 5/17) i drugim važećim propisima, kojima su definisana područja odgovornosti, nadležnosti organa i način finansiranja. Organi Opštine su Skupština opštine i načelnik opštine. Skupština opštine je organ odlučivanja i kreiranja politika opštine koju čini 17 odbornika, a načelnik kao nosilac izvršne vlasti zastupa i predstavlja Opštinu.

Odlukom o razvijenosti jedinica lokalne samouprave u Republici Srpskoj za 2021. godinu („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 102/20), Opština je svrstana u razvijene jedinice lokalne samouprave Republike Srpske.

Opština posluje u sistemu trezorskog poslovanja od 2017. godine u kome se pored Opštinske uprave nalaze i niži budžetski korisnici Javna ustanova Centar za socijalni rad Stanari (u daljem tekstu: JU Centar za socijalni rad), Javna ustanova Centar za kulturu opštine Stanari (u daljem tekstu: JU Centar za kulturu) i Javna ustanova Sportsko turistička organizacija opštine Stanari (u daljem tekstu: JU Sportsko turistička organizacija). Pod nadležnošću Opštine su Javno preduzeće za vodovod, kanalizaciju i ostale komunalne usluge „Ekosfera“ d.o.o. Stanari (u daljem tekstu: JP Ekosfera), Javna zdravstvena ustanova Dom zdravlja Stanari (u daljem tekstu: JZU Dom zdravlja), Javna ustanova Narodna biblioteka Stanari (u daljem tekstu: JU Narodna biblioteka) i Agencija za razvoj opštine Stanari.

Sredstva za rad Opštine obezbijeđena su iz poreskih i neporeskih prihoda, grantova, transfera između budžetskih korisnika, primitaka od nefinansijske imovine, primitaka od zaduživanja i ostalih primitaka.

Na dostavljeni Nacrt izvještaja o provedenoj finansijskoj reviziji Opština nije imala primjedbi.

Preporuke date u ovom izvještaju, u cilju njihovog naglašavanja, boldovane su i pisane italic slovima.

2. Provođenje preporuka iz prethodnog izvještaja

Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske izvršila je finansijsku reviziju opštine Stanari za 2018. godinu i tom prilikom dala 24 preporuke i to 10 za finansijske izvještaje i 14 za usklađenost. Skupština opštine je donijela Plan za otklanjanje nedostataka prema provedenoj finansijskoj reviziji opštine Stanari za period 01.01-31.12.2018. godine („Službeni glasnik opštine Stanari“ broj 7/19), ali isti nije dostavila Glavnoj službi za reviziju javnog sektora Republike Srpske, što nije u skladu sa članom 21. stav (3) Zakona o reviziji javnog sektora Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 98/05 i 20/14).

Provođenjem ove finansijske revizije izvršen je pregled postupanja po datim preporukama, kojim je utvrđeno da je jedanaest preporuka provedeno, pet djelimično provedeno, a osam nije realizovano.

Djelimično provedene preporuke se odnose na imenovanje načelnika odjeljenja, donošenje plana zapošljavanja, zapošljavanje radnika na određeno vrijeme i uspostavljanje registra zaposlenih (tačka 3. izvještaja), organizaciju računovodstva i knjigovodstva (tačka 3. izvještaja), sastavljanje i prezentaciju Izvještaja o izvršenju budžeta (tačka 6. izvještaja), donošenje planova i programa korišćenja namjenskih sredstava ostvarenih po raznim osnovama (6.1.1.1. izvještaja) i sastavljanje Bilansa novčanih tokova (tačka 6.4. izvještaja).

Neprovedene preporuke se odnose na popis imovine i obaveza (tačka 3. izvještaja), uspostavljanje registra zaključenih ugovora (tačka 3. izvještaja), provođenje javnih nabavki (tačka 4. izvještaja), rokove sačinjavanja finansijskih izvještaja (tačka 6. izvještaja), planiranje i klasifikaciju doznaka budžetskim korisnicima (tačka 6.1.2.1. izvještaja), definisanje pravila, kriterijuma i korisnika koji se mogu finansirati iz grant sredstava (tačka 6.1.2.1. izvještaja), priznavanje i vrednovanje nefinansijske imovine u stalnim sredstvima (tačka 6.3.1.2. izvještaja) i objelodanjivanja u Napomenama uz finansijske izvještaje (tačka 6.7. izvještaja).

3. Zaključak o funkcionisanju sistema internih kontrola

Organizacija i rad organa Opštine, poslovi, nadležnosti i odgovornosti, akti i finansiranje, javnost rada, učešće građana u lokalnoj samoupravi, saradnja i predstavljanje, kao i druga pitanja od značaja za rad i obavljanje poslova uređeni su Zakonom o lokalnoj samoupravi i Statutom Opštine.

Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Opštinske uprave opštine Stanari ("Službene glasnik opštine Stanari" broj 3/21, 4/21 i 5/21) definisana su područja nadležnosti i odgovornosti izvršnog organa, unutrašnja organizacija i sistematizacija radnih mjesta, organizacione jedinice, njihov djelokrug rada i druga značajna pitanja za funkcionisanje Opštine. Navedenim pravilnikom sistematizovano je 36 radnih mjesta sa 47 izvršilaca.

Na dan 31.12.2021. godine bilo je angažovano 46 izvršilaca i to 27 u Opštinskoj upravi i 15 u Teritorijalno vatrogasno-spasilačkoj jedinici kao i četiri imenovana lica (načelnik opštine, zamjenik načelnika opštine, predsjednik i potpresjednik Skupštine opštine). U Opštini (bez imenovanih lica) 26 izvršilaca je imalo status opštinskih službenika, a 16 izvršilaca status namještenika.

Opština nije blagovremeno donijela Plan zapošljavanja za 2021. godinu (donesen 07.10.2021. godine) shodno članu 64. Zakona o službenicima i namještenicima u jedinicima lokalne samouprave („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 97/16). Od planirane popune devet radnih mjesta, radni odnos na neodređeno vrijeme su zasnovala dva radnika. Zapošljavanje radnika na određeno vrijeme vršeno je po osnovu zamjene odsutnog službenika (2) i privremeno povećanog obima posla (4) u skladu sa članom 61. Zakona o službenicima i namještenicima u jedinicima lokalne samouprave. Načelnici Odjeljenja za opštu upravu i Odjeljenja za prostorno uređenje, stambeno-komunalne poslove i ekologiju imenovani su na period duži od 90 dana, što nije u skladu sa članom 55. navedenog zakona. Opština nije uspostavila registar zaposlenih u skladu sa članom 167. pomenutog zakona.

Radno mjesto internog revizora koje je bilo sistematizovano u okviru Odjeljenja za privredu i finansije ukinuto je novim Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Opštinske uprave opštine Stanari.

Skupština opštine nije imenovala direktore ustanova uz prethodno sproveden postupak javne konkurencije, što nije u skladu sa članom 18. stav (2) Zakona o sistemu javnih službi („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 68/07).

JU Narodna biblioteka nema status budžetskog korisnika iako se u potpunosti finansira sredstvima iz budžeta Opštine i ispunjava uslove definisane članom 5. Pravilnika o kriterijumima za sticanje statusa budžetskog korisnika („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 116/13).

Organizacija sistema knjigovodstva i računovodstva je uspostavljena u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 94/15) u dijelu koji se odnosi na suštinsku i formalnu kontrolu knjigovodstvenih ulaznih isprava i njihov unos u poslovne knjige, ažurnu evidencija knjigovodstvenih isprava u poslovnim knjigama u skladu sa nastankom poslovnih događaja, ažuriranje u smislu sveobuhvatnosti pomoćne knjige nefinansijske imovine u stalnim sredstvima, ali ne i u dijelu koji se odnosi na donošenje internog akta kojim bi se definisali interni računovodstveni kontrolni postupci (član 7.) i usaglašavanje stanja potraživanja i obaveza (član 18.).

Opština nije uspostavila registar zaključenih ugovora vezanih za nabavke roba, usluga i radova i nije propisala procedure praćenja realizacije ugovora i neophodnu prateću dokumentaciju u formi obrasca koji će sadržavati sve elemente iz ugovora na osnovu kojeg će se vršiti nadzor nad realizacijom ugovora.

Skupština opštine za 2021. godinu nije donijela Odluku o troškovima participacije za osigurana lica, kako je propisano članom 9. stav (2) Zakona o zdravstvenoj zaštiti („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 106/09 i 44/15) i članom 21. Statuta Opštine.

Opština nije vršila aktivnosti na uspostavljanju sistema internih kontrola u skladu sa Zakonom o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 91/16) i Uputstvu o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 99/17), jer nije uspostavljena knjiga poslovnih procesa, nisu identifikovani i procijenjeni rizici i nisu vršene druge aktivnosti prema zahtjevima navedenih propisa. Takođe, Opština nije sačinila plan rada za uspostavljanje i razvoj finansijskog upravljanja i kontrole za 2021. godinu, izvještaj o sprovođenju planiranih aktivnosti na uspostavljanju i razvoju sistema finansijskog upravljanja i kontrola za 2021. godinu i nije donijela plan rada za uspostavljanje i razvoj sistema finansijskog upravljanja i kontrola u 2022. godini u skladu sa Pravilnikom o sadržaju izvještaja i načinu izvještavanja o sistemu finansijskog upravljanja i kontrola („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 1/22).

Opština u svojim internim aktima nije definisala način obavljanja kontrole nižih budžetskih korisnika koji se finansiraju iz budžeta Opštine.

Odlukom načelnika odobren je vanredni popis imovine, obaveza i potraživanja i imenovane su komisije za vanredni popis sa stanjem na dan 30.09.2021. godine uz angažovanje spoljnog stručnog saradnika, koji nije proveden u skladu sa odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 45/16 i 113/21).

Takođe, redovni godišnji popis imovine i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2021. godine nije izvršen u skladu sa odredbama navedenog pravilnika u dijelu koji se odnosi na sljedeće:

- popisom nisu obuhvaćene garancije i mjenice,
- nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem potraživanja i obaveza, član 3.,

- za utvrđivanje stvarnog stanja potraživanja i obaveza, popisna komisija je koristila knjigovodstvenu evidenciju, a ne utvrđene tehnike popisa, član 12. stav (1) tačka 2.,
- komisije za popis nisu u popisnim listama izvršile unos podataka o stanjima potraživanja i obaveza preuzetih sa dokumentacije koja odražava eksternu potvrdu stanja, član 18. stav (1) tačka 5. i
- izvještaj o izvršenom popisu ne sadrži podatke o stručnoj i profesionalnoj kvalifikaciji i radnom angažmanu lica angažovanih na popisu kao i pregled knjigovodstvenih vrijednosti potraživanja i obaveza čija stvarna stanja na dan popisa nisu utvrđena i obrazložena, član 20. stav (1) tačka 2. i 5.

Popis imovine i obaveza kod nižih budžetskih korisnika nije izvršen u skladu sa odredbama pravilnika o popisu, jer:

- JU Sportsko turistička organizacija nije izvršila popis obaveza i potraživanja, popisne liste opreme ne sadrže količinu i vrijednost po jedinici predmetne opreme (nabavka stolica za tribine sportsko rekreativnog objekta nije popisana po komadu i jediničnoj cijeni), nije izvršeno usklađivanje stvarnog i knjigovodstvenog stanja opreme, a Izvještaj o izvršenom popisu ne sadrži podatke o stručnoj i profesionalnoj kvalifikaciji lica angažovanih na popisu, uporedni pregled stvarnog i knjigovodstvenog stanja popisane imovine i obaveza, pregled količinskih i vrijednosnih razlika između stvarnog i knjigovodstvenog stanja, kako je predviđeno članom 20. stav (1) tačke 2., 3. i 4. pravilnika,
- JU Centar za socijalni rad i JU Centar za kulturu nisu popisali obaveze i potraživanja, nije izvršeno usklađivanje stvarnog i knjigovodstvenog stanja imovine i obaveza, a izvještaji o izvršenim popisima ne sadrže podatke o stručnoj i profesionalnoj kvalifikaciji lica angažovanih na popisu, uporedni pregled stvarnog i knjigovodstvenog stanja popisane imovine i obaveza pregled količinskih i vrijednosnih razlika između stvarnog i knjigovodstvenog stanja, kako je predviđeno članom 20. stav (1) tačke 2., 3. i 4. pravilnika.

Shodno navedenom, uspostavljeni sistem internih kontrola nije funkcionisao na način da obezbijedi istinito i fer izvještavanje i usklađenost sa važećim zakonima i drugim propisima, što je osim u ovoj tački navedeno u narednim tačkama ovog izvještaja.

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se:

- **imenovanje načelnika odjeljenja, donošenje plana zapošljavanja, i uspostavljanje registra zaposlenih vrši u skladu sa članovima 55., 64. i 167. Zakona o službenicima i namještenicima u jedinicama lokalne samouprave,**
- **uspostavi sistem internih kontrola u skladu sa Zakonom o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske i Uputstvom o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja sistema finansijskog upravljanja i kontrole u smislu da se uspostavi knjiga poslovnih procesa, identifikuju i procijene rizici, definiše način obavljanja kontrola nižih budžetskih korisnika i druge aktivnosti prema odredbama navedenih propisa,**
- **postupci i procedure popisa imovine i obaveza, utvrđivanje stvarnog i iskazivanje stvarnog i knjigovodstvenog stanja imovine i obaveza, te izvještavanje o popisu vrši u skladu sa odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza.**

Preporučuje se Skupštini opštine da imenovanje direktora javnih ustanova čiji je osnivač vrši uz prethodno sprovedeni postupak javne konkurencije u skladu sa članom 18. stav (2) Zakona o sistemu javnih službi.

Preporučuje se direktoru Javne ustanove Sportsko turističke organizacije, Javne ustanove Centar za socijalni rad i Javne ustanove Centar za kulturu da obezbijedi da se postupci i procedure popisa imovine i obaveza, utvrđivanje stvarnog stanja i iskazivanje stvarnog i knjigovodstvenog stanja imovine i obaveza, te izvještavanje o popisu vrši u skladu sa odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza.

4. Nabavke

Planom javnih nabavki za 2021. godinu sa izmjenama i dopunama, Opština je planirala 127 postupaka javnih nabavki u ukupnom iznosu od 2.511.849 KM bez poreza na dodatu vrijednost (u daljem tekstu: PDV) i to roba (270.362 KM), usluga (885.594 KM) i radova (1.355.893 KM) putem 89 direktnih sporazuma (283.126 KM), 19 konkurentskih zahtjeva za dostavljanje ponuda (697.292 KM), sedam otvorenih postupaka (1.326.471 KM), tri konkursa za izradu idejnog rješenja (60.000 KM), osam neprioritetnih usluga iz Aneksa II dio B (95.960 KM) i jedan konkurentski zahtjev/okvirni sporazum (49.000 KM).

Opština je u 2021. godini realizovala javne nabavke u ukupnom iznosu od 1.751.214 KM bez PDV-a i to putem 175 postupaka direktnih sporazuma (302.271 KM), 12 konkurentskih zahtjeva za dostavljanje ponuda (326.434 KM), četiri otvorena postupaka (1.002.066 KM), pet postupaka neprioritetnih usluga iz Aneksa II dio B (67.536 KM), dva pregovaračka postupka bez objave obavještenja (5.690 KM) i jedan konkurentski zahtjev/okvirni sporazum (47.217 KM). Planirane nabavke započete krajem 2021. godine, a realizovane početkom 2022. godini najvećim dijelom se odnose na nabavku izgradnje garaže za potrebe Teritorijalno vatrogasne spasilačke jedinice (94.000 KM), usluga zimske službe (79.960 KM) i adaptacija prostorija za potrebe ambulantskog liječenja (66.540 KM). Opština nije realizovala nabavku izgradnje mosta (51.280 KM), idejnog rješenja i izgradnju Tržnice Stanari (60.000 KM), finansijskog posredovanja (42.000 KM), izgradnje Doma zdravlja (27.820 KM), izgradnje administrativnog centra-prva faza (23.000 KM) i izrade Regulacionog plana Centar-Stanari (23.000 KM).

Revizijskim ispitivanjima obuhvaćeno je 75% vrijednosti od ukupno realizovanih nabavki i to otvorenim postupkom nabavka izgradnje infrastrukture u Poslovnoj zoni Termoelektrane Stanari I faza (598.291 KM), održavanja lokalnih puteva u 13 lotova (256.410 KM), dugoročnog kredita za finansiranje kapitalnih investicija (220.158 KM), dugoročnog kredita za finansiranje prenesenih obaveza iz ranijih godina (74.765 KM), konkurentskim postupkom adaptacije prostorija za potrebe ambulantskog liječenja (66.540 KM), dvije nabavke održavanja lokalnih kategorisanih puteva-košenje trave (79.855 KM), nafte i naftnih derivata (47.217 KM), kancelarijskog namještaja (20.180 KM), postupkom direktnog sporazuma nabavka održavanja računarskih perifernih uređaja (5.000 KM), servisiranja putničkih motornih vozila (2.000 KM), izrada elaborata Plan od zaštite požara na području opštine Stanari (5.920 KM), vodomaterijala za rezervoar u Poslovnoj zoni Termoelektrane Stanari I faza (5.995 KM), reklamnog materijala (5.997 KM) kao i nabavka medijskih usluga (58.800 KM) i pravnih usluga (5.300 KM) vezanih za Aneks II dio B Zakona o javnim nabavkama (Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 38/14).

Nabavke vezane za ulaganja u imovinu vršene su prema odlukama Skupštine opštine u skladu sa članom 39. stav (2) tačka 13. Zakona o javnim nabavkama.

Provođenjem više postupaka direktnih sporazuma za nabavke sličnih i srodnih roba, usluga i radova, Opština je izvršila dijeljenje nabavki, što nije u skladu sa članom 15. stav (6) i članom 87. Zakona o javnim nabavkama. Navedene nabavke se odnose na nabavku vatrogasne opreme putem četiri direktna sporazuma, promotivnog materijala putem dva direktna sporazuma, kancelarijskog namještaja putem pet direktnih sporazuma,

računarske opreme putem dva direktna sporazuma i sanacija saobraćajnica putem tri direktna sporazuma

Izveštaji o provedenom planiranim postupcima nabavki usluga održavanja lokalnih puteva (256.410 KM) i radova na zimskom održavanju puteva na području opštine Stanari (93.553 KM) nisu objavljeni na portalu javnih nabavki i isti nisu dostavljeni Agenciji za javne nabavke BiH u skladu sa članom 74. i 75. stav (1) Zakona o javnim nabavkama.

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se nabavka sličnih i srodnih roba, usluga i radova provodi u skladu sa članom 15. stav (6), članom 74., 75. stav (1) i članom 87. Zakona o javnim nabavkama.

5. Priprema i donošenje budžeta

Skupština opštine je 15.10.2020. godine donijela Zaključak o usvajanju Nacrta Odluke o usvajanju Plana budžeta opštine Stanari za 2021. godinu, nakon koje je održana javna rasprava. Postupci pripreme i donošenja budžeta Opštine nisu vršeni u skladu sa članom 28. Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 121/12, 52/14, 103/15 i 15/16), jer Opština nije u definisanim rokovima dostavila Prijedlog budžeta za 2021. godinu Ministarstvu finansija Republike Srpske radi dobijanja preporuka i davanja saglasnosti, niti je do kraja 2020. godine usvojila budžet za 2021. godinu. Skupština opštine nije donijela odluku o privremenom finansiranju Opštine za prvi kvartal 2021. godine. Na trećoj sjednici od 08.04.2021. godine donesena je Odluka o privremenom finansiranju opštine Stanari za 2021. godinu („Službeni glasnik opštine Stanari“ broj 3/21) u skladu sa članom 38. Zakona o budžetskom sistemu Republike, kojom su utvrđeni obim prihoda i rashoda za privremeno finansiranje Opštine za period 01.04-30.06.2021. godine srazmjerno sredstvima korišćenim u istom periodu iz budžeta za 2020. godinu (finansijski planovi potrošnje za drugi kvartal 2020. godine).

Odlukom o usvajanju Plana budžeta opštine Stanari za 2021. godinu i Odlukom o izvršenju budžeta opštine Stanari za 2021. godinu od 18.06.2021. godine („Službeni glasnik opštine Stanari“ broj 5/21) planirana sredstva u iznosu od 11.334.500 KM odnose se na budžetske prihode (8.579.500 KM), primitke (2.755.000 KM) predviđene za budžetske rashode (6.595.720 KM) i izdatke (4.738.780 KM). U okviru izdataka planirani su izdaci za otplatu neizmirenih obaveza iz ranijih godina u iznosu od 1.529.723 KM. Na prijedlog izmirenja obaveza iz ranijih godina, Fiskalni savjet Republike Srpske dao je pozitivno mišljenje 18.05.2021. godine.

Rebalans budžeta usvojen je 28.12.2021. godine Odlukom o izmjenama i dopunama Odluke o usvajanju Plana budžeta opštine Stanari za 2021. godinu – Rebalans i Odlukom o izvršenju Odluke o izmjeni i dopuni Odluke o usvajanju Plana budžeta opštine Stanari za 2021. godinu – Rebalans u iznosu od 12.090.700 KM. Budžetska sredstva su planirana od poreskih prihoda (2.276.500 KM), neporeskih prihoda (6.414.200 KM), grantova (3.000 KM), transfera (530.000 KM), primitaka od nefinansijske imovine (140.000 KM), primitaka od zaduživanja (2.700.000 KM) i ostalih primitaka (27.000 KM), a odobrena su za tekuće rashode (7.435.550 KM), budžetsku rezervu (74.000 KM), izdatke za nefinansijsku imovinu (1.964.150 KM), izdatke za finansijsku imovinu (6.000 KM), izdatke za otplatu dugova (515.000 KM) i ostale izdatke (2.096.000 KM).

Opština nije sačinjavala operativne finansijske planove za izvršenje budžeta u periodima kraćim od jedne godine, kako je predviđeno članom 39. stav (3) i članom 40. stav (2) Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske i nije donijela plan gotovinskih tokova u skladu sa članom 13. Zakona o trezoru („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 28/13 i 103/15).

Preporučuje se načelniku opštine da obezbijedi da se sačinjavaju operativni finansijski planovi u skladu sa članom 39. stav (3) i članom 40. stav (2) Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske i plan gotovinskih tokova u skladu sa članom 13. Zakona o trezoru.

6. Finansijski izvještaji

Opština je sačinila Konsolidovani finansijski izvještaj za korisnike budžeta Opštine Stanari za 2021. godinu u skladu sa članom 26. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 15/17). Obrasci finansijskih izvještaja sa Napomenama uz finansijske izvještaje nisu blagovremeno dostavljeni Ministarstvu finansija Republike Srpske (dostavljeni 14.04.2021. godine), što nije u skladu sa definisanim rokom prema članu 49. stav (3. i 6.) Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika.

Opština je izvršila konsolidaciju u skladu sa članom 122. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike uključujući glavne knjige budžetskih korisnika JU Centra za socijalni rad, JU Centra za kulturu i JU Sportsko turističke organizacije u Glavnu knjigu trezora Opštine.

Opština u Konsolidovani finansijski izvještaj na dan 31.12.2021. godine nije uključila izvještaje kontrolisanih entiteta JP Ekosfera i JZU Dom zdravlja, čiji je osnivač, dodavanjem osnivačkog uloga i neto imovine/kapitala iz njihovih bilansa stanja u konsolidovani bilans stanja prema članu 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Opština je u toku 2021. godine izvršila ispravku materijalno značajnih grešaka iz ranijih godina korigovanjem uporednih podataka u koloni „prethodna godina“ u Bilansu stanja na dan 31.12.2021. godine. Korekcije su izvršene na pozicijama zgrade i objekti, postrojenja i opreme, obaveza iz poslovanja i vlastitih izvora. Opština nije propisala kriterijume materijalnosti za ispravku materijalno značajnih grešaka u GKT Opštine, kako je propisano članom 115. stav (2) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se konsolidacija kontrolisanih entiteta koji nisu budžetski korisnici vrši u skladu sa članom 123. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

6.1. Izvještaj o izvršenju budžeta

Izvršenje budžeta Opštine za period 01.01-31.12.2021. godine iskazano je u obrascu Periodični izvještaj o izvršenju budžeta (u daljem tekstu: obrazac PIB) na računovodstvenom fondu 01 i obrascu Periodični izvještaj o izvršenju po računovodstvenim fondovima (u daljem tekstu: obrazac PIF).

U obrascima PIB i PIF budžetski prihodi i primici iskazani su u iznosu od 13.231.209 KM što je za 9% više u odnosu na rebalansom planirane prihode i primitke (viši su prihodi od indirektnih poreza za 397.127 KM i naknade po raznim osnovama za 633.124 KM).

Budžetski rashodi i izdaci iskazani su u iznosu od 11.249.424 KM, što je za 7% niže od rebalansom odobrenih sredstava. Za više utrošena sredstva na pojedinim pozicijama tekućih rashoda i izdataka u odnosu na rebalans budžeta izvršene su realokacije budžetskih sredstava.

Izvještaj o izvršenju budžeta za 2021. godinu sastavljen je u formi tabelarnog pregleda budžetskih sredstava i izdataka kao i razlika odobrenog i izvršenog budžeta, početna

stanja i završna stanja nefinansijske imovine, finansijske imovine, obaveza i izvora sredstva u skladu sa članom 47. Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske i članu 22. i 24. Pravilnika o formi i sadržaju budžeta i izvještaja o izvršenju budžeta („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 100/13).

Izvještaj o izvršenju budžeta za 2021. godinu nije objavljen u Službenom glasniku opštine Stanari ni na internet stranici Opštine, što nije u skladu sa članom 87. stav (4) Zakona o lokalnoj samoupravi i članom 95. Statuta Opštine („Službeni glasnik opštine Stanari“ broj 5/17), iako ga je Skupština opštine usvojila 23.06.2022. godine.

Preporučuje se načelniku Opštine da obezbijedi da se godišnji izvještaji objavljuju u službenom glasniku Opštine u skladu sa članom 87. stav (4) Zakona o lokalnoj samoupravi.

6.1.1. Prihodi i primici

Budžetski prihodi i primici u obrascu PIB iskazani su u iznosu od 13.231.209 KM.

6.1.1.1. Prihodi

Budžetski prihodi iskazani su u iznosu od 10.298.494 KM, a čine ih poreski prihodi, neporeski prihodi, grantovi i transferi između ili unutar jedinice vlasti.

Poreski prihodi iskazani u iznosu od 2.667.853 KM odnose se na poreze na lična primanja (16.805 KM), prihode od samostalne djelatnosti (192.947 KM), poreze na imovinu (57.365 KM), indirektno poreze doznačene od UIO BiH (2.397.127 KM) i poreze na dobitke od igara na sreću (3.609 KM).

Poreske prihode na imovinu Opština ostvaruje u skladu sa Odlukom o visini nepokretnosti na području opštine Stanari po zonama za potrebe utvrđivanja poreza na nepokretnosti u 2021. godini i Odlukom o utvrđivanju poreske stope za oporezivanje nepokretnosti na području opštine Stanari u 2021. godini („Službeni glasnik opštine Stanari“ broj 1/21).

Neporeski prihodi iskazani su u iznosu od 7.071.943 KM, a čine ih prihodi od zakupa (25.954 KM), administrativne naknade i takse (40.792 KM), komunalne naknade i takse (22.740 KM), naknade po raznim osnovama (6.958.724 KM), prihodi od pružanja javnih usluga (1.000 KM), novčane kazne (100 KM) i ostali neporeski prihodi (22.633 KM).

Prihodi od zakupa ostvareni su izdavanjem poslovnih prostora u zakup koje odobrava Skupština opštine, a uređeni su Pravilnikom o postupku i uslovima izdavanja u zakup poslovnih prostorija i garaža u državnoj svojini na kojima je nosilac prava raspolaganja opština Stanari („Službeni glasnik opštine Stanari“ broj 2/18).

Administrativne naknade i takse ostvarene su na osnovu Odluke o opštinskim administrativnim taksama i Tarifama opštinskih administrativnih taksi („Službeni glasnik opštine Stanari“ broj 3/21 i 5/21), kojim su utvrđena visina i način plaćanja opštinske administrativne takse za spise i radnje u upravnim i drugim postupcima i oslobađanja od plaćanja takse. U okviru administrativnih naknada i taksi iskazani su prihodi od rente (22.230 KM) i naknade za legalizaciju objekata (4.190 KM).

Komunalne naknade i takse najvećim dijelom se odnose na komunalne takse na firmu (21.258 KM) i korišćenje prostora na javnim površinama (1.271 KM), koje se ostvaruju prema prema Odluci o komunalnim taksama („Službeni glasnik opštine Stanari“ broj 3/21).

Prihodi od naknada po raznim osnovama odnose se na naknade za korišćenje mineralnih sirovina (888.402 KM), promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta (3.384 KM), posječeno drvo koje se stavlja u promet za sopstvene potrebe građana (7.047 KM), korišćenje šuma i šumskog zemljišta (130.409 KM), naknade za vode po raznim

osnovama (22.066 KM), sredstva za finansiranje posebnih mjera zaštite od požara (37.666 KM) i koncesione naknade za korišćenje elektroenergetskih objekata (5.869.748 KM).

Naknade od koncesionih naknada za korišćenje elektroenergetskih objekata i korišćenja mineralnih sirovina (prodaje uglja) ostvarene su od koncesionara „EFT – Rudnik i Termoelektarana“ Stanari u skladu sa članom 6. stav (1) tačka 4. Zakona o koncesijama („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 59/13 i 16/18). Naplata sredstava od koncesionih naknada ne vrši se na posebnom bankovnom računu, što nije u skladu sa članom 32. stav (6) Zakona o koncesijama. Skupština opštine nije donijela program/plan utroška sredstava od koncesionih naknada za 2021. godinu, kako je predviđeno članom 32. stav (8) navedenog zakona. Opština je 05.07.2022. godine sačinila Izvještaj o realizaciji godišnjeg utroška koncesione naknade za 2021. godinu, koji je usvojen Zaključkom Skupštine opštine od 12.08.2022. godine. Prema navedenom izvještaju sredstva od koncesionih naknada su namjenski utrošena u ukupnom iznosu od 5.599.066 KM i to za izgradnju i sanaciju primarnih infrastrukturnih objekata koji su u funkciji privrednog razvoja i zapošljavanja (868.361 KM), izgradnju novih privrednih kapaciteta i proširenje postojećih i stimulatивно kreditiranje (2.606.286 KM) i druge potrebe lokalnog razvoja i ostale troškove neophodne za funkcionisanje opštine (2.124.419 KM). Neutrošena sredstva od koncesionih naknada evidentirana su na redovnom trezorskom računu Opštine.

Za sredstva po osnovu vodnih naknada, koja se vode na posebnom računu Opština nije sačinila program utroška sredstava od vodnih naknada, nije pribavila neophodne saglasnosti nadležnih organa i nije sačinjen izvještaj o njihovom utrošku kako je propisano članom 17. i 195. Zakona o vodama („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 50/06, 92/09, 121/12 i 74/17).

Skupština opštine je za 2021. godinu donijela Plan utroška sredstava po osnovu naknada od šuma i Plan utroška sredstava za realizaciju posebnih mjera zaštite od požara, koji nisu usklađivani sa rebalansom budžeta za 2021. godinu i nisu sačinjeni izvještaji o njihovoj realizaciji.

Planovi i programi (Plan kapitalnih ulaganja, Program zajedničke komunalne potrošnje, Plan održavanja, zaštite, rekonstrukcije i izgradnje lokalnih i nekategorisanih puteva), koje je donijela Skupština opštine, nisu usklađeni sa budžetom Opštine, što otežava praćenje realizacije navedenih planova i programa.

Grantovi iskazani u iznosu od 2.500 KM odnose se na grant primljen od Opštine Srpski Brod za opremanje JU Narodne biblioteke.

Transferi između i unutar jedinica vlasti iskazani u iznosu od 556.198 KM odnose se na transfere od Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske (256.141 KM) i od Vlade Republike Srpske (300.000 KM).

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se naplata i raspodjela sredstava od koncesionih naknada vrši na posebnom računu i sačinjava plan utroška koncesionih naknada u skladu sa članom 32. stav (6. i 8.) Zakona o koncesijama, sačinjava plan i izvještaj o utrošku naknada za vode u skladu sa članom 17. i 195. Zakona o vodama i sačinjavaju izvještaji o utrošku sredstava od naknada za šume i od naknada za realizaciju posebnih mjera zaštite od požara.

6.1.1.2. Primici

Primici su iskazani u iznosu od 2.932.715 KM, a čine ih primici za nefinansijsku imovinu, primici od zaduživanja i ostali primici.

Primici od nefinansijske imovine iskazani u iznosu od 194.955 KM u potpunosti se odnose na primitke po osnovu prodaje zemljišta „EFT–Rudnik i Termoelektrana d.o.o. Stanari (tačka 6.3.1.2. izvještaja).

Primici od zaduživanja iskazani u iznosu od 2.700.000 KM odnose se na primljene kredite od banaka „NLBanka“ a.d. Banja Luka (1.700.000 KM) i „Komercijalna banka“ a.d. Banja Luka (1.000.000 KM).

Ostali primici iskazani u iznosu od 37.720 KM odnose se na primitke od naknada plata za porodijsko odsustvo koji se refundiraju od Fonda za dječiju zaštitu Republike Srpske.

6.1.2. Rashodi i izdaci

Rashodi i izdaci u PIB i PIF iskazani su u ukupnom iznosu od 11.249.524 KM.

6.1.2.1. Tekući rashodi

Budžetski rashodi u obrascima PIB i PIF iskazani su u ukupnom iznosu od 7.685.197 KM, a čine ih rashodi za lična primanja, rashodi po osnovu korišćenja roba i usluga, rashodi finansiranja i drugi finansijski troškovi, subvencije, grantovi, doznake na ime socijalne zaštite i rashodi po sudskim rješenjima.

Rashodi za lična primanja zaposlenih iskazani su u iznosu od 1.705.990 KM, a odnose se na rashode za bruto plate zaposlenih (1.467.965 KM), bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih po osnovu rada (214.259 KM), naknade plata zaposlenih za vrijeme bolovanja, roditeljskog odsustva i ostalih naknada plata (10.117 KM) i otpremnine i jednokratne pomoći-bruto (13.649 KM).

Rashodi za bruto plate odnose se na bruto plate funkcionerima, zaposlenim Opštinske uprave i zaposlenim nižih budžetskih korisnika, a čine ih rashodi za osnovnu platu nakon oporezivanja (806.141 KM), uvećanje osnovne plate po osnovu radnog staža (37.874 KM), rada noću (25.648 KM) i drugim uvećanjima (10.667 KM), porez na dohodak (59.745 KM) i zbirni doprinosi (527.890 KM).

Rashodi za bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih Opštinske uprave najvećim dijelom se odnose na naknade za prevoz na posao i sa posla (60.540 KM), topli obrok (86.444 KM), regres za godišnji odmor (37.500 KM), regresne nagrade (6.708 KM), dnevnice po osnovu službenih putovanja u zemlji i inostranstvu (789 KM) i pripadajući doprinosi (21.708 KM).

Obračun plata funkcionerima vršen je u skladu sa Odlukom o platama i drugim primanjima funkcionera opštine („Službeni glasnik opštine Stanari“ broj 1/16 i 1/21), a osnovica je utvrđena u visini prosječne plate u Opštinskoj upravi iz 2020. godine u iznosu od 1.142 KM („Službeni glasnik opštine Stanari“ broj 02/21).

Obračun plata zaposlenima Opštinske uprave vršen je u skladu sa Pravilnikom o platama, naknadama i ostalim ličnim primanjima zaposlenih u opštinskoj upravi („Službeni glasnik opštine Stanari“ broj 5/19) po cijeni rada u visini od 120 KM, koji je usklađen sa odredbama Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u jedinicama lokalne samouprave („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 114/17, 112/19, 49/21 i 119/21).

Obračun plata nižim budžetskim korisnicima vršen je po cijeni rada u visini od 120 KM u skladu sa važećim Pravilnikom o obračunu i isplati plata i drugih ličnih primanja zaposlenih u JU Sportsko-turistička organizacija opštine Stanari, Pravilnikom o platama, naknadama i ostalim ličnim primanjima zaposlenih u JU „Centar za kulturu“ opštine Stanari i Pravilnikom o platama, naknadama i ostalim ličnim primanjima zaposlenih u JU „Centar za socijalni rad“ Stanari.

Rashodi po osnovu korišćenja roba i usluga iskazani su u iznosu od 2.076.856 KM, a odnose se na rashode po osnovu zakupa (9.969 KM) utroška energije, komunalnih,

komunikacionih i transportnih usluga (86.147 KM), rashode za režijski materijal (29.267 KM), materijal za posebne namjene (6.740 KM), rashode za tekuće održavanje (499.320 KM), rashode po osnovu putovanja i smještaja (26.785 KM), rashode za stručne usluge (353.947 KM), rashode za održavanje javnih površina i zaštite životne sredine (451.096 KM) i ostale neklasifikovane rashode (613.585 KM).

Rashode za tekuće održavanje najvećim dijelom čine rashodi za tekuće održavanje objekata drumskog saobraćaja (351.501 KM), prevoznih sredstava (10.203 KM) i ostalo tekuće održavanje (135.799 KM).

Rashodi za stručne usluge odnose se na rashode za usluge finansijskog posredovanja (39.673 KM), osiguranja (7.841 KM), informisanja i medija (108.610 KM), pravne i administrativne usluge (67.140 KM), procjene i vještačenja (1.388 KM), kompjuterske usluge (28.167 KM) i ostale stručne usluge (101.128 KM).

Rashode za održavanje javnih površina i zaštite životne sredine čine rashodi za usluge održavanja zelenih površina (167.125 KM), zimske službe (53.814 KM), čišćenja javnih površina (140.247 KM), utroška električne energije za rasvjetu na javnim površinama (79.585 KM) i zaštite životne sredine (10.325 KM).

Ostali neklasifikovani rashodi najvećim dijelom se odnose na rashode za stručno usavršavanje (4.400 KM), bruto naknade za rad van radnog odnosa (492.429 KM), reprezentacije (28.491 KM), poreza, doprinosa i neporeskih naknada na teret poslodavca (3.035 KM) i ostale nepomenute rashode (16.212 KM).

Rashode za bruto naknade za rad van radnog odnosa čine bruto naknade volonterima (23.019 KM), članovima upravnog odbora (30.415 KM), članovima komisija i radnih grupa (15.810 KM), opštinskim odbornicima (199.705 KM), ugovorima o djelu (219.814 KM) i ostale bruto naknade za rad van radnog odnosa (3.666 KM).

Odlukom o naknadama za vršenje odborničke dužnosti i naknada za rad radnih tijela Skupštine opštine Stanari („Službeni glasnik opštine Stanari“ broj 5/17 i 8/19) odbornički dodatak je utvrđen u visini do 50% prosječne plate u Opštinskoj upravi.

Ugovori o djelu zaključeni su sa izvršiocima za poslove koji nisu sistematizovani prema pravilnicima o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Opštinske uprave i nižih budžetskih korisnika u skladu sa članom 205. Zakona o radu („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 1/16, 66/18 i 119/21).

Rashode reprezentacije čine rashodi po osnovu reprezentacije u zemlji i inostranstvu (25.412 KM), organizacije prijema i manifestacija (52.938 KM) i poklona (19.866 KM).

Rashodi finansiranja i drugi finansijski troškovi iskazani u iznosu od 101.810 KM odnose se na rashode po osnovu kamata na primljene zajmove od banaka. U okviru rashoda finansiranja i drugih troškova finansiranja nisu iskazani rashodi obrade kredita od 6.100 KM, kako je određeno članom 93. stav (6) Pravilnika o budžetskim klasifikacijama sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike, već na rashodima stručnih usluga.

Subvencije su iskazane u iznosu od 54.099 KM, a čine ih subvencije u oblasti poljoprivrede (51.649 KM) i za zapošljavanje (2.500 KM). Subvencije iz oblasti poljoprivrede dodijeljene su u skladu sa Programom podsticaja poljoprivredne proizvodnje za 2021. godinu („Službeni glasnik opštine Stanari“ broj 8/21).

S obzirom da u budžetu Opštine za 2021. godinu nije planirana dodjela subvencija za zapošljavanje i samozapošljavanje u tranšama po ispunjenju uslova za njeno sticanje u periodu dužem od godinu dana, shodno tome nisu ni vršena rezervisanja obaveza i rashoda po osnovu rezervisanja shodno članu 84. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike, čime je data preporuka provedena.

Grantovi su iskazani u iznosu od 2.564.346 KM, a najvećim dijelom ih čine grantovi:

- političkim strankama (12.207 KM) dodijeljeni u skladu sa Zakonom o finansiranju političkih stranaka iz budžeta Republike, opštine i gradova („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 65/08),
- humanitarnim organizacijama i udruženjima (32.000 KM za Crveni krst Stanari),
- sportskim i omladinskim organizacijama i udruženjima (108.795 KM),
- etničkim i vjerskim organizacijama i udruženjima (129.500 KM),
- organizacijama i udruženjima za afirmaciju porodice, i zaštitu prava žena, djece, izbjeglih i raseljenih lica, boraca i osoba sa invaliditetom (47.450 KM),
- organizacijama i udruženjima u oblasti zdravstvene i socijalne zaštite, zaštite životne sredine i komunalne djelatnosti (722.000 KM i to za JZU Dom zdravlja od 535.000 KM, Agenciji za razvoj opštine od 123.000 KM, JP Ekosfera 50.000 KM i JZU “Sveti Apostol Luka” Doboj od 10.000 KM),
- organizacijama i udruženjima u oblasti obrazovanja, naučno-istraživačke djelatnosti, kulture i informacija (164.344 KM najvećim dijelom za OŠ „Desanka Maksimović“ Stanari od 157.589 KM),
- organizacijama i udruženjima u oblasti ekonomskog i privrednog razvoja (60.000 KM za Agenciju za razvoj opštine),
- ostali tekući grantovi neprofitnim subjektima u zemlji (79.050 KM),
- javnim nefinansijskim subjektima u oblasti obrazovanja, naučno-istraživačke djelatnosti, kulture i informacija (606.000 KM za JP Ekosfera),
- kapitalni grantovi javnim nefinansijskim subjektima (600.000 KM).

Kapitalni grant dodijeljen je JP “Putevi Republike Srpske” a.d. Banja Luka prema Ugovoru o zajedničkom ulaganju za realizaciju projekta “Rekonstrukcija regionalnog puta R-474” dionica Tedin Han-granica RS/FBiH (Križ), poddionica Zelenkovići-Donji Vitkovci u dužini od 8,2 km od 14.08.2019. godine, koji je proistekao iz zaključenog Memoranduma o razumjevanju navedenog društva i Opštine iz 2016. godine. Za realizaciju navedenog projekta, Opština je ugovorom bila obavezna da provede i finansira troškove postupaka eksproprijacije, da obezbijedi dokumentaciju o riješenim imovinsko-pravnim odnosima za sve katastarske čestice i da ekspropisano zemljište prenese u vlništvo Republike Srpske. Takođe, učešće Opštine u finansiranju projekta ugovoreno je u iznosu od 1.500.000 KM od čega 60% (900.000 KM) u roku od 15 dana od dana uvođenja izvođača radova na trasu puta. Dospjeli dio obaveze u 2020. godini, izmiren je u iznosu od 300.000 KM, a preostali dio obaveza u iznosu od 600.000 KM evidentiran je 2021. godine na izdacima za izmirenje obaveza iz ranijih godina na teret finansijskog rezultata ranijih godina (tačka 6.1.2.2. izvještaja). Preostali dio ugovorenih obaveza u 2021. godini od 40% (600.000 KM) iskazan je na kapitalnim grantovima.

Dodjela sredstava u vidu doznaka OŠ „Desanka Maksimović“ Stanari u iznosu od 157.589 KM nije iskazana na poziciji transfera između različitih jedinica vlasti u skladu sa članom 102. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike, čime su grantovi precijenjeni, a transferi između različitih jedinica vlasti potcijenjeni za navedeni iznos.

Skupština opštine donijela je Pravilnik o korišćenju sredstava za doznake i grantove („Službeni glasnik opštine Stanari“ broj 5/21), koji se odnosi na dodjelu grantova sa organizacionog koda Skupštine opštine (rebalansom planirani grantovi od 10.000 KM i doznake od 2.500 KM). Odobravanje preostalih grantova je vršeno na osnovu zahtjeva korisnika za novčanim sredstvima bez definisanih pravila i kriterijuma, bez raspisivanja

javnog oglasa, ocjenjivanja, rangiranja, bez utvrđene forme zahtjeva za dodjelu sredstava i forme izvještaja o utrošenim sredstvima kao i kontrole nad namjenskim utroškom sredstava.

Skupština opštine nije donijela program razvoja sporta u skladu sa članom 136. stav (4) Zakona o sportu („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 79/20), nije izvršila kategorizaciju sportova, sportista i sportskih stručnjaka polazeći od utvrđene republičke kategorizacije u skladu sa članom 5. Pravilnika o kategorizaciji sportova, sportista i sportskih stručnjaka u sportu („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 56/21) i nije donijela godišnji plan raspodjele sredstava za sportske organizacije.

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se definišu pravila i kriterijumi za dodjelu sredstava granta i vrši kontrola nad namjenskim utroškom istih.

Preporučuje se Skupštini opštine da donese program razvoja sporta u skladu sa članom 136. stav (4) Zakona o sportu i izvrši kategorizaciju u skladu sa članom 5. Pravilnika o kategorizaciji sportova, sportista i sportskih stručnjaka te u skladu s tim donese godišnji plan raspodjele sredstava za sportske organizacije.

Doznake na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta opštine iskazane su u iznosu od 1.101.374 KM odnose se na:

- doznake korisnicima socijalne zaštite koje se isplaćuju šticienicima od strane JU Centra za socijalni rad (592.377 KM) i to kao stalna novčana pomoć (156.497 KM), dodatak za pomoć i njegu drugog lica (289.096 KM), jednokratna socijalna pomoć (20.805 KM), tekuće pomoći u naturi (6.880 KM), ostale tekuće doznake (36.044 KM) i tekuće invalidnine (83.055 KM),
- tekuće pomoći porodicama palih boraca, ratnim vojnim invalidima i civilnih žrtava rata (94.250 KM) odobrene su prema Odluci o dopunskim pravima boraca, ratnih vojnih invalida i porodica poginulih boraca („Službeni glasnik opštine Stanari“ broj 3/16),
- tekuće pomoći učenicima, studentima i pojedincima u oblasti nauke i kulture (232.005 KM) odobrene su prema Pravilniku o subvenciji prevoza učenika osnovne škole („Službeni glasnik opštine Stanari“ broj 3/18 i 6/21) i Pravilniku o kriterijumima za dodjelu studentskih i đačkih stipendija („Službeni glasnik opštine Stanari“ broj 5/19 i 8/21) i
- tekuće pomoći porodici, djeci i mladima (145.006 KM), izbjeglim i raseljenim licima (1.800 KM), penzionerima i nezaposlenim licima (2.780 KM) i tekuće pomoći građanima u naturi (33.157 KM) odobrene su prema Pravilniku za dodjelu jednokratne novčane pomoći iz budžeta Opštine, namijenjene socijalno ugroženim građanima („Službeni glasnik opštine Stanari“ broj 3/18) i Pravilniku o sufinansiranju kupovine ili izgradnje prve stambene jedinice mladim bračnim na području opštine Stanari („Službeni glasnik opštine Stanari“ broj 6/20 i 9/21).

Rashodi po sudskim rješenjima iskazani u iznosu od 80.722 KM odnose se na rashode osnovnog duga po pravosnažnim presudama i sudskim poravnanjima u predmetima naknade materijalne štete, izmirenja duga za isporučenu robu i radnih odnosa (64.947 KM), troškova kamata, sudskih postupaka, advokatskih usluga po sudskim sporovima (15.775 KM).

Izmirenje sudskog poravnanja pred Osnovnim sudom u Doboju u predmetu obeštećenja prodavaca zemljišta radi korišćenja predmetnog zemljišta od strane Opštine u ukupnom iznosu od 58.910 KM, iskazano je na poziciji izdataka za pribavljanje zemljišta, što nije u skladu sa članom 99. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontrnog plana za budžetske korisnike, zbog čega su izdaci za pribavljanje zemljišta precijenjeni, a rashodi po sudskim rješenjima potcijenjeni za navedeni iznos (tačka 6.1.2.2. izvještaja).

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se troškovi obrade kredita, rashodi po sudskim rješenjima, transferi različitim jedinicama vlasti klasifikuju u skladu sa članom 93. stav (6), članom 99. i 102. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontrnog plana za budžetske korisnike.

6.1.2.2. Izdaci

Izdaci iskazani u iznosu od 3.564.227 KM niži su za 22% u odnosu na rebalans budžeta. Odnose se na izdatke za nefinansijsku imovinu (1.457.268 KM), finansijsku imovinu (6.000 KM), otplatu duga (586.113 KM) i ostale izdatke (1.514.846 KM).

Izdaci za nefinansijsku imovinu odnose se na izdatke za izgradnju i pribavljanje zgrada i objekata (1.023.113 KM), nabavku postrojenja i opreme (104.811 KM), pribavljanje zemljišta (306.890 KM) i zalihe materijala, robe i sitnog inventara, ambalaže i sl. (22.454 KM).

Izdatke za izgradnju i pribavljanje zgrada i objekata čine izdaci za izgradnju vanjskog uređenja u Poslovnoj zoni Termoelektrane Dragalovci (633.707 KM), izgradnju kanalizacije (238.170 KM), izgradnju mosta u Dragalovcima (60.049 KM), pribavljanje zgrade Doma zdravlja (50.377 KM uklanjanje starog objekta ambulante i priprema izgradnje novog objekta), modernizaciju vanjske rasvjete (35.068 KM) i nabavku stolica za tribine sportsko rekreativnog objekta (5.740 KM).

Izdaci za nabavku postrojenja i opreme najvećim dijelom se odnose na nabavku kancelarijskog namještaja i opreme (63.096 KM), nabavku računarske mrežne opreme za matične evidencije (17.191 KM), računarske opreme (19.586 KM) i opreme za grijanje i ventilaciju (4.898 KM).

Izdaci za pribavljanje zemljišta odnose se na kupovinu zemljišta prema notarski obrađenim ugovorima o kupoprodaji zemljišta (108.705 KM), sporazumno određivanju naknada za eksproprijano zemljište (139.274 KM) i sudskom poravnanju (58.910 KM). Izdaci za pribavljanje zemljišta su precijenjeni za iznos sudskog poravnanja od 58.910 KM (tačka 6.1.2.1. izvještaja).

Izdaci za zalihe materijala, robe i sitnog inventara odnose se na nabavku sitnog inventara (7.236 KM), auto-guma (6.280 KM), odjeće i obuće (8.480 KM).

Izdaci za finansijsku imovinu odnose se na uplatu osnivačkog kapitala u Agenciji za razvoj opštine Stanari.

Izdaci za otplatu duga se odnose na otplatu glavnice po dugoročnom kreditu prema banci „Komercijalna banka“ a.d. Banja Luka (364.718 KM) i prema Ugovoru o zakupu i kupoprodaji nepokretnosti sa „EFT Rudnik i Termoelektrana“ d.o.o. Stanari (221.395 KM).

Ostali izdaci iskazani u iznosu od 1.514.846 KM odnose se na izdatke za izmirenje obaveza iz ranijih godina (1.494.425 KM) i ostale izdatke za naknade plata za vrijeme porodiljskog odsustva koji se refundiraju od fonda obaveznog socijalnog osiguranja (20.421 KM).

Izdaci za izmirenje obaveza iz ranijih godina odnose se na izmirenje obaveza iz ranijih godine koje su teretile rashode obračunskog karaktera u 2020. godini u iznosu od 820.502 KM, obaveza iz 2020. godine prema Ugovoru o zajedničkom ulaganju sa JP „Putevi Republike Srpske“ d.o.o. Banja Luka (600.000 KM), obaveza po fakturama iz ranijih godina prema „EFT Rudnik i Termoelektrana“ d.o.o. Stanari (46.958 KM) i drugim dobavljačima (26.597 KM).

6.1.3. Budžetski rezultat (suficit/deficit)

Budžetski suficit iskazan u iznosu od 1.351.024 KM čine bruto budžetski suficit u iznosu od 2.613.297 KM i neto izdaci za nefinansijsku imovinu u iznosu od (-1.351.024 KM), a

rezultat je razlike između budžetskih prihoda i primitaka za nefinansijsku imovinu (10.493.489 KM) i budžetskih rashoda i izdataka za nefinansijsku imovinu (9.142.465 KM).

6.1.4. Neto finansiranje

Neto finansiranje je iskazano u iznosu od 630.761 KM kao razlika između zbira primitaka od zaduživanja (2.700.000 KM) i ostalih primitaka (37.720 KM) i zbira izdataka za finansijsku imovinu (6.000 KM), izdataka za otplatu dugova (586.113 KM) i ostalih izdataka (1.514.846 KM).

6.1.5. Razlika u finansiranju

Razlika u finansiranju iskazana je u iznosu od 1.981.785 KM koju čine budžetski suficit (1.351.024 KM) i neto finansiranje (630.761 KM).

6.2. Bilans uspjeha

6.2.1. Prihodi

Prihodi u Bilansu uspjeha iskazani su u iznosu od 10.309.694 KM, a čine ih poreski i neporeski prihodi, grantovi i transferi između različitih jedinica vlasti (objašnjeni pod tačkom 6.1.1. izvještaja) i prihodi obračunskog karaktera.

Prihodi obračunskog karaktera iskazani su u iznosu od 11.200 KM i najvećim dijelom se odnosi na prihode od usklađivanja vrijednosti kratkoročnih potraživanja po osnovu poreskih prihoda (11.130 KM) prema Uputstvu o primjeni MRS JS 23 – Prihodi od transakcija koje nisu transakcije razmjene - porezi i prenosi („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 109/16).

6.2.2. Rashodi

Rashodi u Bilansu uspjeha iskazani su u iznosu 28.268.972 KM, a čine ih tekući rashodi (objašnjeni pod tačkom 6.1.2. izvještaja) i rashodi obračunskog karaktera.

Rashodi obračunskog karaktera iskazani u iznosu od 20.583.775 KM odnose se na nabavnu vrijednost realizovanih zaliha (22.454 KM), rashode po osnovu amortizacije (100.707 KM), rashode od usklađivanja vrijednosti imovine (20.387.409 KM), gubitke od prodaje imovine (13.721 KM) i ostale rashode obračunskog karaktera (59.484 KM).

Rashodi po osnovu amortizacije obračunati su na procijenjenu vrijednost stalnih sredstava za posljednji kvartal 2021. godine po amortizacionim stopama prema Pravilniku o primjeni godišnjih amortizacionih stopa za budžetske korisnike („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 110/16).

Rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine odnose se na smanjenje fer vrijednosti nefinansijske imovine primjenom revalorizacionog modela prilikom vršenja procjene nefinansijske imovine u stalnim sredstvima na dan 30.09.2021. godine (tačke 6.3.1.2. i 6.3.2. izvještaja).

Gubici od prodaje imovine se odnose na prodaju zemljišta po nižoj cijeni ugovorenih prodajom u odnosu na cijene u knjigovodstvenim evidencijama (tačka 6.3.1.2. izvještaja).

6.2.3. Finansijski rezultat

U Bilansu uspjeha za period 01.01-31.12.2021. godine iskazan je negativan finansijski rezultat u iznosu od 17.959.278 KM kao razlika između prihoda (10.309.694 KM) i rashoda (28.268.972 KM). Prema nalazima revizije, finansijski rezultat je precijenjen za 24.800 KM.

6.3. Bilans stanja

Poslovna aktiva Opštine na dan 31.12.2021. godine iskazana je u bruto vrijednosti od 69.245.831 KM, ispravke vrijednosti od 49.667.617 KM i neto vrijednosti od 19.578.215 KM, a čine je tekuća i stalna imovina. Prema nalazu revizije, poslovna aktiva je potcijenjena za 24.800 KM.

6.3.1. Aktiva

6.3.1.1. Tekuća imovina

Tekuća imovina iskazana u bruto vrijednosti od 2.581.824 KM, ispravke vrijednosti od 48.395 KM i neto vrijednosti od 2.533.429 KM odnosi se na gotovinu i gotovinske ekvivalente, kratkoročna potraživanja, kratkoročna razgraničenja i kratkoročnu finansijsku imovinu i razgraničenja između i unutar jedinica vlasti.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti iskazani u iznosu od 2.410.062 KM odnose na sredstva na bankovnim računima i to redovnom trezorskom računu (1.369.118 KM) i namjenskom računu (1.040.943 KM).

Kratkoročna potraživanja iskazana su u bruto vrijednosti od 91.431 KM, ispravke vrijednosti od 48.395 KM i neto vrijednosti od 43.036 KM. Odnose se na potraživanja po osnovu prodaje i izvršenih usluga (5.172 KM), potraživanja za nenaplaćene poreze, doprinose i neporeske prihode (10.026 KM), potraživanja za nenaplaćene naknade i takse (23.929 KM), potraživanja za nenaplaćene ostale neporeske prihode (2.478 KM), potraživanja za nenaplaćene poreze, doprinose i neporeske prihode za koje je produžen rok plaćanja, a dospjevaju na naplatu u roku od godinu dana i ostala kratkoročna potraživanja (1.431 KM).

Potraživanja po osnovu prodaje i izvršenih usluga odnose se na potraživanja od zakupa izdatih poslovnih prostorija za novembar i decembar 2021. godine.

Potraživanja za nenaplaćene poreze, doprinose i neporeske prihode odnose se na potraživanja evidentirana prema Izvještaju iz jedinstvene evidencije o prijavljenim i uplaćenim porezima i potraživanja za obračunski period 01.01-31.12.2021. godine.

Potraživanja za nenaplaćene naknade i takse čine potraživanja za naknade od šuma i legalizacije objekata. Izdavanjem rješenja o legalizaciji izgrađenih objekata, Opština ne vrši priznavanje potraživanja za nenaplaćene neporeske prihode na obračunskom osnovu kako je propisano članom 72. stav (2) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Kratkoročna razgraničenja iskazana u iznosu od 35.000 KM odnose se na potraživanja za naknade plata za vrijeme bolovanja koje se refundiraju od fondova obaveznog socijalnog osiguranja.

Kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja između ili unutar jedinica vlasti iskazana u iznosu od 45.331 KM najvećim dijelom se odnose na potraživanja za poreze, doprinose i neporeske prihode po zapisnicima iz poreskog knjigovodstva (14.221 KM) i potraživanja po osnovu transfera od Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske (31.076 KM).

6.3.1.2. Stalna imovina

Stalna imovina iskazana u bruto vrijednosti od 66.664.007 KM, ispravke vrijednosti od 49.619.222 KM i neto vrijednosti od 17.044.785 KM odnose se na dugoročnu finansijsku imovinu i razgraničenja i nefinansijsku imovinu u stalnim sredstvima.

Dugoročna finansijska imovina i razgraničenja iskazana u iznosu od 28.597 KM najvećim dijelom se odnosi se na akcije i učešća u kapitalu (28.572 KM).

Akcije i učešća u kapitalu (inicijalno priznata u iznosu od 10.002 KM) odnose se na osnivačke uloge u JP Ekosfera (1.000 KM), JU Dom zdravlja (2.000 KM), JU Centar za socijalni rad (1.000 KM), JU Centar za kulturu (1 KM), JU Sportsko turističkoj organizaciji (1 KM) i učešće u neto imovini/kapitalu u Agenciji za razvoj opštine Stanari (24.570 KM).

Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima iskazana u bruto vrijednosti od 66.635.410 KM, ispravke vrijednosti od 49.619.222 KM i neto vrijednosti od 17.016.188 KM odnosi se na zgrade i objekte, postrojenja i opremu, investicionu imovinu, nematerijalnu proizvedenu imovinu, neproizvedenu stalnu imovinu i nefinansijsku imovinu u stalnim sredstvima u pripremi.

Na osnovu Odluke o sporazumnoj podjeli imovine i obaveza između Grada Doboj i opštine Stanari od 10.03.2020. godine, Sporazuma o postizanju saglasnosti na podjelu imovine i obaveza između Grada Doboj i opštine Stanari od 27.07.2020. godine (sa izmjenama i dopunama od 07.07.2021. godine), Skupština Grada Doboj donijela je Odluku o isknižavanju i prenosu imovine na opštinu Stanari. Prema Diobenom bilansu, Opština je priznala vrijednost nefinansijske imovine u stalnim sredstvima u korist trajnih izvora sredstava u ukupnoj neto vrijednosti od 16.060.001 KM, koja se najvećim dijelom odnosi na neto vrijednost OŠ „Desanka Maksimović“ Stanari i Jelanjska (2.089.232 KM), nekategorisane puteve (7.738.784 KM), kategorisane puteve (3.988.495 KM), šume (550.239 KM), mostove (211.840 KM), plato u krugu crkve u Brestovu (24.085 KM), vodovod (53.016 KM), poljoprivredno zemljište (863.985 KM), ostalo građevinsko zemljište (63.710 KM) i Dom kulture u Stanarima u pripremi (476.381 KM).

Nakon vanrednog popisa imovine i obaveza sa stanjem na dan 30.09.2021. godine, izvršena je procjena vrijednosti imovine prema revalorizacionom modelu. Za iznos povećanja fer vrijednosti vršeno je proporcionalno povećanje salda na kontima nabavne vrijednosti i korekcije vrijednosti stalnih sredstava, a pozitivna razlika u iznosu od 150.644 KM iskazana je u korist revalorizacionih rezervi. Za iznos smanjenja fer vrijednosti vršeno je proporcionalno smanjenje salda na kontima nabavne vrijednosti i korekcije vrijednosti, a negativna razlika u iznosu od 20.311.595 KM iskazana je na teret rashoda obračunskog perioda odnosno finansijskog rezultata tekuće godine u skladu sa članom 26. stav (6) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike i zahtjevima MRS JS 17 – Nekretnine, postrojenja i oprema, paragraf 44.

Zgrade i objekti iskazani u bruto vrijednosti 52.487.713 KM, ispravke vrijednosti 43.587.689 KM i neto vrijednosti 8.900.024 KM odnose se na zgrade i objekte (47.780 KM), poslovne objekte i prostore (1.583.597 KM), saobraćajne objekte (6.710.738 KM) i ostale objekte (557.909 KM).

Zgrade i objekte čine stambeni objekti i jedinice za posebne socijalne grupe u neto vrijednosti od 29.128 KM (jedna stambena jedinica izgrađena sredstvima Ministarstva rada i boračko invalidske zaštite Republike Srpske, Ministarstva za izbjegla i raseljena lica Republike Srpske i Opštine Stanari) i ostale stambene objekte i jedinice (18.651 KM jedna stambena jedinica u Dragalovcima) kojima raspolaže Opština.

Poslovni objekti i prostori najvećim dijelom se odnose na neto vrijednost kancelarijskih objekata i prostora (340.312 KM), objekata zdravstvenih i socijalnih ustanova (115.665 KM), sportsko rekreativnih objekata (123.049 KM), ostalih poslovnih objekata (19.752 KM) i lizing poslovnih objekata i prostora (984.819 KM). Poslovni objekti i prostori su potcijenjeni za vrijednost investicionog ulaganja u školu u iznosu od 57.750 KM.

Pored povećanja vrijednosti zemljišta prema Diobenom bilansu Grada Doboj, povećanje vrijednosti se odnosi i na ulaganja u radove, nadzor nad radovima i izradu idejnog rješenja za izgradnju novog Doma zdravlja u iznosu od 50.378 KM, kao i na ulaganja u radove na objektu Hale 4 u industrijskoj zoni u iznosu od 19.799 KM. Navedena ulaganja nisu vrednovana po nabavnoj vrijednosti u procesu njihovog pribavljanja, kako je predviđeno članom 26. stav (2) i članom 42. stav (1. i 2. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike i zahtjevima MRS-JS Nekretnine, postrojenja i oprema, paragraf 26, 30. i 31.

Transakcijama iz Ugovora o zakupu i kupoprodaji nepokretnosti (finansijski lizing) sa EFT Rudnik i Termoelektrana d.o.o. Stanari iz 2017. godine u poslovnim knjigama priznata je vrijednost poslovne zgrade od 1688 m² sa instalacijama i opremom i zemljišta površine 7205 m², kao i dugoročne obaveze i izdaci za otplatu duga u skladu sa članom 61. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike i MRS-JS 13 – Lizing, paragraf 28.

Saobraćajni objekti iskazani u bruto vrijednosti od 42.186.532 KM, ispravke vrijednosti od 35.475.793 KM i neto vrijednosti od 6.710.738 KM odnose na neto vrijednost puteva (5.752.763 KM), mostova (165.003 KM), vanjskog osvjjetljenja, trotoara i ograda (687.429 KM) i ostalih saobraćajnih objekata (105.543 KM).

Ostali objekti iskazani u bruto vrijednosti od 888.953 KM, ispravke vrijednosti od 331.044 KM i neto vrijednosti od 557.909 KM odnose se na neto vrijednost vodovoda i kanalizacije (75.226 KM), sportsko-rekreativnih terena (87.186 KM) i ostalih objekata (395.497 KM).

Postrojenja i oprema iskazana u bruto vrijednosti od 1.369.161 KM, ispravke vrijednosti od 873.527 KM i bruto vrijednosti od 495.634 KM odnosi se na neto vrijednost prevoznih sredstava (319.788 KM), kancelarijsku opremu (61.408 KM), komunikacionu opremu (40.276 KM), grejnu, rashladnu i zaštitnu opremu (17.232 KM), specijalnu opremu (54.045 KM) i ostalu opremu (2.885 KM).

Na osnovu Odluke Skupštine opštine o prenosu vlasništva nad osnovnim sredstvima od 28.05.2020. godine izvršeno je ustupanje medicinske opreme bez naknade JU Dom zdravlja čija je neto vrijednost od 22.253 KM i koja je teretila finansijski rezultat ranijih godina (tačka 6. izvještaja).

Za nabavljeni kancelarijski namještaj u vrijednosti od 24.800 KM, Opština nije izvršila prenos imovine na JU Narodna biblioteka, budžetskog korisnika koji pripada istoj jedinici vlasti, a nije uključen u GKT Opštine, kako je predviđeno članom 65. stav (2) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike, zbog čega je kancelarijska oprema precijenjena, a rashodi obračunskog karaktera po osnovu prenosa imovine unutar iste jedinice vlasti potcijenjena za navedeni iznos.

Investiciona imovina iskazana u bruto vrijednosti od 57.967 KM, ispravke vrijednosti od 217 KM i neto vrijednosti od 57.750 KM odnosi se na investiciona ulaganja (zamjena stolarije) u OŠ „Desanka Maksimović“ Stanari iz 2018. godine, pri čemu nije priznato povećanje nabavne vrijednosti po osnovu investicionog ulaganja u navedeni objekat, kako je predviđeno članom 26. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike i zahtjevima MRS-JS 17 – Nekretnine, postrojenja i oprema, paragraf 14, 17 i 19. Investiciona imovina je precijenjena, a zgrade i objekti potcijenjeni za navedenu vrijednost objekta.

Poslovni objekat „Rudnički restoran“ (340.312 KM) u kojem su izdati poslovni prostori u zakup od kojih Opština ostvaruje prihode kao i poslovni prostori namijenjeni izdavanju u zakup, nisu iskazani kao investiciona imovina u skladu sa članom 29. Pravilnika o

računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike i zahtjevima MRS-JS 16 - Investiciona imovina, paragraf 7 i 20.

Neproizvedena stalna imovina iskazana je u bruto vrijednosti 3.471.720 KM, ispravke vrijednosti 1.024.850 KM i neto vrijednosti 2.446.870 KM, a čine je zemljište (1.896.632 KM) i šume (550.239 KM).

Zemljište je iskazano u bruto iznosu od 2.921.482 KM, ispravke vrijednosti 1.024.850 KM i neto vrijednosti 1.896.632 KM, a čine ga poljoprivredno zemljište (340.164 KM) i ostalo građevinsko zemljište (1.556.468 KM).

Smanjenje vrijednosti zemljišta evidentirano na ispravci vrijednosti zemljišta (965.940 KM) odnosi se na negativni efekat procjene vrijednosti izvršene na dan 30.09.2021. godine.

Opština je u toku 2021. godine pribavila zemljište u ukupnoj vrijednosti od 139.274 KM o čemu su sačinjeni zapisnici Republičke uprave za geodetske i imovinsko pravne poslove, PJ Stanari i održane rasprave za sporazumno određivanje naknade za eksproprisane nepokretnosti uz prisustvo zastupnika Pravobranilaštva Republike Srpske. Na osnovu odluka Skupštine opštine o kupovini zemljišta, dokumentacije o vlasništvu iz zemljišnih evidencija, procijenjene vrijednosti sudskog vještaka, pribavljenog mišljenja Pravobranilaštva Republike Srpske, Opština je prema notarski obrađenim ugovorima kupila zemljište za izgradnju Administrativnog centra (49.835 KM), za izgradnju pristupne saobraćajnice za Administrativni centar (36.870 KM) i za potrebe MZ Raškovci (22.000 KM).

Prema Odluci Vlade Republike Srpske o utvrđivanju opšteg interesa eksploatacija uglja za potrebe „EFT Rudinik i Termoelektrana“ d.o.o. Stanari („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 1/20), prema zapisnicima Republičke uprave za geodetske i imovinsko pravne poslove, PJ Stanari i održane rasprave za sporazumno određivanje naknade za eksproprisane nepokretnosti između Opštine i „EFT Rudinik i Termoelektrana“ d.o.o. Stanari uz saglasnost Pravobranilaštva Republike Srpske, Opština je prodala zemljište u iznosu od 194.995 KM. Razlika između knjigovodstvene vrijednosti (208.716 KM) i prodajne vrijednosti zemljišta (194.995 KM) evidentirana je na rashodima obračunskog karaktera odnosno gubitke od prodaje zemlje (13.721 KM).

Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima u pripremi iskazana je u bruto vrijednosti od 8.599.711 KM, korekcije vrijednosti od 3.501.854 i neto vrijednosti od 5.097.857 KM, a odnosi se zgrade i objekte u pripremi neto vrijednosti od 5.078.325 KM i nematerijalnu proizvedenu imovinu u pripremi neto vrijednosti od 19.533 KM (Regulacioni plan opštine Stanari). Nefinansijska imovina u stalnim sredstvima u pripremi je potcijenjena za 70.177 KM za vrijednost ulaganja u izgradnju novog Doma zdravlja (50.378 KM) i na objektu Hale 4 u industrijskoj zoni (19.799 KM).

Procjenom fer vrijednosti imovine na dan 30.09.2021. godine izvršena je provjera obezvrjeđenja na dan bilansiranja poslovnih zgrada i objekata u pripremi (3.474.257 KM) i nematerijalne proizvedene imovine (27.596 KM) prema zahtjevima MRS-JS 21 – Umanjenje vrijednosti imovine koja ne generiše gotovinu, paragraf 14, 23, 52 i 54 i članom 42. stav (4) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Zgrade i objekti u pripremi najvećim dijelom se odnose na (iskazane u neto vrijednosti) vanjsko uređenje u Poslovnoj zoni Termoelektrane Dragalovci (996.313 KM), zgradu Obdaništa (261.865 KM), ravnu cestu (314.682 KM), vodovod (2.850.223 KM), park radosti (62.840 KM), kanalizaciju (553.558 KM), reciklažno dvorište (26.736 KM), most u Dragalovcima (4.737 KM) i garažu za potrebe vatrogasne jedinice (2.265 KM).

Za finansiranje Projekta izgradnje vanjskog uređenja u Poslovnoj zoni Termoelektrana Dragalovci (610.749 KM) obezbijedena su sredstva u iznosu od 300.000 KM iz Budžeta Republike Srpske za 2021. godinu prema Programu javnih investicija Republike Srpske.

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se:

- **objekti vrednuju po nabavnoj vrijednosti u procesu njihovog pribavljanja u okviru nefinansijske imovine u pripremi u skladu sa članom 26. i članom 42. stav (1. i 2.) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama i zahtjevima MRS-JS 17 – Nekretnine, postrojenja i oprema, paragraf 14, 17, 19, 26, 30 i 31,**
- **vrijednost poslovnih objekata i prostora datih u zakup reklasifikuje na investicionu imovinu u skladu sa članom 29. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike i zahtjevima MRS-JS 16 Investiciona imovina, paragraf 66 (c) i**
- **ulaganja u imovinu za potrebe drugog subjekta, koja mu se ustupa bez naknade priznaju u skladu sa članom 65. stav (2) Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.**

6.3.2. Pasiva

Poslovna pasiva na dan 31.12.2021. godine iskazana je u iznosu od 19.578.215 KM, a odnosi se na kratkoročne obaveze, dugoročne obaveze i vlastite izvore sredstava. Prema nalazu revizije, poslovna pasiva je potcijenjena za 24.800 KM.

Kratkoročne obaveze iskazane u iznosu od 889.795 KM odnose se na kratkoročne finansijske obaveze (26.417 KM), obaveze za lična primanja zaposlenih (158.222 KM), obaveze iz poslovanja (453.922 KM), obaveze za rashode finansiranja i druge finansijske troškove (42.028 KM), obaveze za subvencije, grantove i doznake na ime socijalne zaštite (208.951 KM) i kratkoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija između ili unutar jedinica vlasti (255 KM).

Kratkoročne finansijske obaveze koje se odnose na obaveze po osnovu dijela dugoročnih kredita primljenih od banaka koje dospijevaju na naplatu do godinu dana, potcijenjene su za 738.863 KM, jer nisu iskazane po ročnosti, kako je definisano članovima 72. stav (9) i 77. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike. Obaveze za glavnice kredita koje dospjevaju u 2022. godini odnose se na kredite od „Komercijalna banka“ a.d. Banja Luka (347.081 KM i 162.396 KM), „NLBanka“ a.d. Banja Luka (52.270 KM) i ugovorenom lizingu sa „EFT Rudnik i Termoelektrana“ d.o.o. Stanari (177.116 KM).

Obaveze za lična primanja čine obaveze za plate i naknade plata za vrijeme bolovanja (100.296 KM), porez na plate i naknade (5.299 KM), zbirne doprinose na plate (45.023 KM) i obaveze za bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja (7.604 KM). Navedene obaveze su izmirene u januaru 2022. godine.

Obaveze iz poslovanja čine obaveze za nabavku roba i usluga (294.980 KM), nabavku stalne imovine (93.422 KM), obaveze prema fizičkim licima (36.358 KM) i obaveze za poreze i doprinose na teret poslodavca (20.100 KM) i ostale obaveze (9.062 KM). Navedene obaveze su u izmirene do datuma sačinjavanja finansijskih izvještaja.

Obaveze za rashode finansiranja i druge finansijske troškove čine obaveze za kamate na zajmove primljene od banaka, koje su u potpunosti izmirene do datuma sačinjavanja finansijskih izvještaja.

Obaveze za subvencije, grantove i doznake na ime socijalne zaštite čine obaveze za subvencije (52.999 KM), grantove (32.080 KM) i doznake na ime socijalne zaštite (123.872 KM), koje su izmirene do datuma sačinjavanja finansijskih izvještaja.

Dugoročne obaveze iskazane u iznosu od 7.415.225 KM u potpunosti se odnose na dugoročne obaveze po osnovu zajmova primljenih od banaka (6.031.236 KM) i privrednih društava (1.383.989 KM).

Dugoročne obaveze po zajmovima primljenim od banaka odnose se na:

- Ugovor o dugoročnom kreditu za finansiranje izgradnje, modernizacije i rekonstrukcije infrastrukturnih objekata na području opštine Stanari od 25.10.2019. godine. Iznos kredita je 3.750.000 KM na 10 godina i grejs periodom od 12 mjeseci u periodu 30.11.2020-31.10.2030. godine,
- Ugovor o dugoročnom kreditu za izmirenje obaveza prenesenih iz ranijih godina od 27.09.2021. godine. Iznos kredita od 1.000.000 KM na 36 rata uključujući grejs period od 12 mjeseci u periodu 27.09.2021- 27.08.2024. godine,
- Ugovor o dugoročnom kreditu za finansiranje kapitalnih investicija od 27.09.2021. godine i Aneksa ugovora od 29.12.2021. godine. Iznos kredita je 1.700.000 KM na 81 mjesec u koji je uključen grejs period od 12 mjeseci u periodu 27.10.2021 – 27.09.2027. godine,
- Ugovor o zakupu i kupoprodaji nepokretnosti sa EFT Rudnik i Termoelektrana d.o.o. Stanari od 24.02.2017. godine i Aneksa ugovora od 20.07.2017. godine ugovorene vrijednosti od 2.340.000 KM na 10 godina u kvartalnim anuitetima.

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se obaveze po dugoročnim zajmovima koji dospijevaju na naplatu do godinu dana priznaju po ročnosti u skladu sa članom 72. stav (9) i članom 77. Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

Vlastiti izvori sredstava iskazani u iznosu od 11.273.195 KM odnose se na trajne izvore sredstava, finansijski rezultat ranijih godina i finansijski rezultat tekuće godine.

Trajni izvori sredstava iskazani u iznosu od 16.078.571 KM odnose se na trajne izvore sredstava Opštinske uprave priznate prema Diobenom bilansu sa Gradom Doboj (16.060.001 KM) i neto imovine/kapitala Agencije za razvoj opštine (18.750 KM).

Rezerve po osnovu revalorizacije iskazane u iznosu od 150.644 KM odnose se na povećanje fer vrijednosti nepokretnosti na osnovu izvršene procjene vrijednosti imovine na dan 30.09.2021. godine (tačka 6.3.1.2. izvještaja).

Finansijski rezultat ranijih godina iskazan je u iznosu 13.003.256 KM.

Finansijski rezultat tekuće godine iskazan je u negativnom iznosu od 17.959.276 KM zbog efekata smanjenja vrijednosti nefinansijske imovine prilikom procjene imovine na dan 30.09.2021. godine. Prema nalazu revizije finansijski rezultat tekuće godine je precijenjen za 24.800 KM (tačka 6.3.1.2. izvještaja).

6.3.3. Vanbilansna evidencija

U Bilansu stanja na dan 31.12.2021. godine, Opština nije iskazala pozicije vanbilansne aktive i pasive.

Prema nalazima revizije, vanbilansna aktiva i pasiva su potcijenjene za najmanje 295.680 KM i to za primljene mjenice za izvršenje ugovora (25.680 KM) i date mjenice za izmirenje primljenih kredita (270.000 KM), što nije u skladu sa članom 92. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se primljene i date mjenice evidentiraju na pozicijama vanbilansne aktive i pasive u skladu sa članom 92. Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

6.4. Bilans novčanih tokova

U Bilansu novčanih tokova Opština je iskazala prilive gotovine iz poslovnih aktivnosti u iznosu od 10.336.215 KM, odlive gotovine iz poslovnih aktivnosti u iznosu od 7.777.474 KM i pozitivan novčani tok iz poslovnih aktivnosti u iznosu od 2.558.741 KM.

Prilivi gotovine iz investicionih aktivnosti iskazani su u iznosu od 194.995 KM, odlive gotovine iz investicionih aktivnosti u iznosu od 2.773.838 KM i negativan novčani tok iz investicionih aktivnosti u iznosu od 2.578.843 KM.

Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja iskazani su u iznosu od 2.700.000 KM, odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja u iznosu od 586.113 KM i pozitivan novčani tok iz aktivnosti finansiranja u iznosu od 2.113.887 KM.

Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku obračunskog perioda iskazani su u iznosu od 316.277 KM, neto povećanje gotovine u toku godine u iznosu od 2.093.785 KM, a gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju godine u iznosu od 2.410.062 KM.

Bilans novčanih tokova je sačinjen u skladu sa članom 42. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i MRS-JS 2 - Izvještaj o novčanim tokovima.

6.5. Vremenska neograničenost poslovanja

U Napomenama uz finansijske izvještaje nije dato obrazloženje vezano za stalnost poslovanja, što nije u skladu sa MRS JS 1 – Presentacija finansijskih izvještaja, paragrafi 15. (c) i 38.

6.6. Potencijalna imovina i potencijalne obaveze

Prema Izvještaju o stanju parničnih predmeta Pravobranilaštva Republike Srpske, Sjedište zamjenika pravobranioca Doboj i evidencijama Opštine o sudskim sporovima u toku 2021. godine, aktivno je bilo 30 sudskih sporova i to 26 sudskih sporova u kojima je Opština tužena strana u vrijednosti glavnog duga od 780.938 KM (u sudskom sporu u predmetu radnih odnosa nije iskazana vrijednost tužbenog zahtjeva) i 4 sudska spora u kojima je Opština tužitelj u vrijednosti glavnog duga od 160.134 KM.

Tokom 2021. godine pokrenut je 21 sudski spor protiv Opštine u vrijednosti od 645.959 KM od čega 15 tužbi u predmetu naplate potraživanja po Odluci o naknadama i priznanjima na ime Obnoviteljske povelje sa zlatnim vijencem iz 2015. godine ukupnog tužbenog zahtjeva od 131.930 KM, kojima je priznato pravo fizičkim licima u zalaganju za obnavljanje Opštine u vidu stalnog mjesečnog primanja. Skupština opštine je navedenu odluku stavila van snage („Službeni glasnik opštine Stanari“ broj 1/21) i za istu podnijela Prijedlog za ocjenu ustavnosti i zakonitosti. Ostali sudski sporovi vode se protiv Opštine u predmetu naplate duga u iznosu od 44.028 KM (okončan i izmiren u iznosu 47.281 KM), dva sudska spora u predmetu naplate štete tužiteljima „Maksimović Komerc“ d.o.o. Doboj (441.000 KM) i fizičkom licu (5.000 KM) kao i dva sudska spora u predmetu utvrđivanja prava vlasništva nad nekretninama (ukupno 24.000 KM). Tužba protiv Opštine od strane ZZ „Krnjinka“ Stanari u predmetu utvrđivanja prava vlasništva na nekretninama bez iskazane vrijednosti tužbenog zahtjeva odnosi se na zgradu u kojoj je smještena Opštinska uprava.

U periodu 2015-2020. godine pokrenuto je devet sudskih sporova i to pet sudskih sporova protiv Opštine u vrijednosti od 136.705 KM i četiri sudska spora u kojima je Opština tužitelj

u vrijednosti od 160.134 KM, od kojih je riješeno šest sudskih sporova i to četiri na teret Opštine (izmireno 139.632 KM sa sudskim troškovima) i dva u korist Opštine (79.554 KM nije naplaćeno).

Opština nije vršila procjenu ishoda sudskih sporova, a osnovne informacije o istim nije objelodanila u Napomenama uz finansijske izvještaje.

6.7. Napomene uz finansijske izvještaje

Uz finansijske izvještaje sačinjene su Napomene koje pružaju neophodne opšte podatke o Opštini, propisima za izradu godišnjeg obračuna i osnovne podatke koje korisniku omogućavaju razumijevanje finansijskih izvještaja. Nisu prezentovane informacije o:

- mjenicama za obezbjeđenje naplate i garancijama za uredno izvršenje ugovora,
- aktivnim sudskim sporovima u skladu sa zahtjevima MRS-JS 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja, paragraf 140 i
- stalnosti poslovanja u skladu sa MRS JS 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja, paragrafi 15 (c) i 38.

Preporučuje se načelniku da obezbijedi da se u Napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjuju potrebne informacije u skladu sa članom 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i zahtjevima MRS-JS 1 – Prezentacija finansijskih izvještaja.

Revizijski tim

Zorana Todorović, s.r.

Jelena Jovanić, s.r.